KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 8.5.2026 r.
COM(2026) 196 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

Stan wdrażania paktu o migracji i azylu

1. WPROWADZENIE

Pakt o migracji i azylu[1] to istotny krok w opracowywaniu kompleksowego podejścia do migracji, azylu, zarządzania granicami i integracji. Stanowi solidną podstawę sprawiedliwego, stanowczego i skuteczniejszego sposobu zarządzania migracją i azylem w Unii dzięki ustanowieniu wyważonego systemu solidarności i odpowiedzialności. Po upływie dwuletniego okresu przejściowego, który nastąpił po wejściu w życie paktu, pakt zacznie w pełni obowiązywać w dniu 12 czerwca 2026 r.. Będzie to początek nowego etapu europejskiego zarządzania migracją. Aby zapewnić gotowość systemów unijnych i krajowych, podjęto szeroko zakrojone działania. Opierając się na wspólnym planie wdrażania[2], państwa członkowskie, Komisja i agencje UE ściśle ze sobą współpracują, aby zapewnić przełożenie nowych ram prawnych na praktykę operacyjną, dzięki której będzie można skutecznie zarządzać migracją w Unii, zagwarantować gotowość i odporność w coraz bardziej złożonym kontekście geopolitycznym oraz zachować równowagę między solidarnością a sprawiedliwym podziałem odpowiedzialności.

W niniejszym komunikacie przedstawiono **stan wdrażania** paktu, ze szczególnym uwzględnieniem postępów poczynionych od listopada 2025 r.[3], oraz wskazano kluczowe obszary, w których konieczne jest podjęcie dalszych działań, zanim rozpocznie się stosowanie paktu w czerwcu. Niniejsza, trzecia aktualizacja jest reakcją na wymóg[4] ustanowiony w rozporządzeniu w sprawie zarządzania azylem i migracją, aby regularnie informować Parlament Europejski i Radę o postępach we wdrażaniu paktu.

Pakt przewiduje **gruntowną przebudowę europejskich ram migracji i azylu**. Wymaga przeprowadzenia głębokiej transformacji prawnej i operacyjnej oraz trwałego zaangażowania politycznego. Dwuletni okres przejściowy odzwierciedla skalę i złożoność tego pakietu reform: systemu opartego na dziesięciu powiązanych ze sobą aktach ustawodawczych, z których każdy wymaga skoordynowanego i zintegrowanego wdrożenia przez organy krajowe, instytucje i agencje UE, a także dostosowania prawa krajowego, procedur administracyjnych i protokołów operacyjnych.

Ogólnie rzecz biorąc, w ostatnich latach **poczyniono znaczne postępy** we wdrażaniu tych obszernych i złożonych ram. W szczególności, biorąc za punkt odniesienia maj 2026 r., wiele państw członkowskich jest na dobrej drodze do tego, aby dostosować swoje ustawodawstwo krajowe, ustanowić i zorganizować obowiązkowe kontrole przesiewowe i procedury graniczne, w tym utworzyć niezależne mechanizmy monitorowania, a także osiągnąć wystarczającą zdolność przyjmowania. Liczne państwa członkowskie podjęły również istotne działania, aby ograniczyć zaległości i opóźnienia w procedurach azylowych, w tym przez

[1] https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum/legislative-files-nutshell_pl.
[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52024DC0251&qid=1776165824453.
[3] Pierwsze sprawozdanie na temat stanu wdrażania paktu, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52025DC0319&qid=1776165712928; drugie sprawozdanie: załącznik I do COM(2025) 795 final.
[4] Art. 84 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1351 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zarządzania azylem i migracją, zmiany rozporządzeń (UE) 2021/1147 i (UE) 2021/1060 oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 604/2013.

zwiększenie zdolności i zapewnienie odpowiednich szkoleń, a jednocześnie kończą one prace nad zapewnieniem doradztwa prawnego i dostosowaniem do funkcjonowania systemów sądowych. Państwa członkowskie poczyniły również postępy we wzmacnianiu swoich zdolności niezbędnych do skutecznego przekazywania odpowiedzialności państwu członkowskiemu odpowiedzialnemu za rozpatrzenie wniosku o azyl oraz wykonywania zobowiązań solidarnościowych.

Ponadto podjęto również znaczące działania, aby dalej **uruchamiać, wzmacniać i uzupełniać ramy paktu**. Do działań tych należy przyjęcie pierwszej puli solidarnościowej w ramach rocznego cyklu zarządzania migracją[5], która jest obecnie uruchamiana przy udziale unijnego koordynatora ds. solidarności, ułatwiającego kontakty i współpracę między państwami członkowskimi w celu zapewnienia zrównoważonego i skutecznego wdrożenia; przyjęcie rozporządzenia wykonawczego odnośnie do stosowania rozporządzenia w sprawie zarządzania azylem i migracją[6] w celu przyspieszenia reformy przepisów dublińskich; zakończenie programowania strategicznego środków UE w wysokości 3 mld EUR na wsparcie wdrażania paktu i przyjmowania wysiedleńców z Ukrainy[7]. Co więcej, w życie weszły zmienione przepisy dotyczące bezpiecznych krajów trzecich oraz pierwszy unijny wykaz bezpiecznych krajów pochodzenia; trwają negocjacje nad wnioskiem dotyczącym rozporządzenia w sprawie powrotów[8], tak aby szybko osiągnąć porozumienie w sprawie brakującego elementu paktu.

Jednocześnie **konieczne są dalsze działania, aby wyeliminować pozostałe luki**. Poziom gotowości w poszczególnych państwach członkowskich jest zróżnicowany, ponieważ mierzą się one z różnymi wyzwaniami. Państwa członkowskie muszą pilnie wprowadzić wszelkie niezbędne środki, aby doprowadzić do realizacji wszystkich elementów składowych, ze szczególnym uwzględnieniem najważniejszych komponentów. W szczególności państwa członkowskie muszą zapewnić szybkie zakończenie procesu dostosowywania ich ustawodawstwa krajowego, przetestować i w pełni uruchomić podstawowe funkcje Eurodac[9], centralnej bazy danych biometrycznych wspierającej pakt, oraz przyspieszyć postępowania o udzielenie zamówień i budowy obiektów w lokalizacjach wskazanych na potrzeby kontroli przesiewowych i procedur granicznych. W tym względzie państwa członkowskie muszą zapewnić szybkie stworzenie odpowiednich zdolności na potrzeby kontroli przesiewowej i procedur granicznych, w tym wprowadzić środki pozwalające skutecznie zapobiegać ucieczkom i wtórnemu przemieszczaniu się; państwa członkowskie muszą ponadto zacieśnić współpracę z państwami trzecimi w zakresie readmisji osób objętych powrotową procedurą graniczną. Należy także przyspieszyć działania przygotowawcze do skutecznego stosowania przepisów dotyczących odpowiedzialności i realizacji przekazań oraz wdrożyć nowe zabezpieczenia i gwarancje prawne, w tym – odpowiednio szybko – mechanizm

[5] Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2025/2642 z dnia 19 grudnia 2025 r. w sprawie ustanowienia rocznej puli solidarnościowej na 2026 r.
[6] Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2025/2055 z dnia 2 października 2025 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1351 w odniesieniu do zarządzania azylem i migracją oraz uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 1560/2003.
[7] https://home-affairs.ec.europa.eu/news/european-commission-provides-additional-eur-3-billion-support-migration-and-asylum-management-2025-05-12_pl.
[8] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0101.
[9] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1358 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia systemu Eurodac do porównywania danych biometrycznych.

monitorowania praw podstawowych. Jednocześnie trwają prace nad uruchomieniem mechanizmu solidarności.

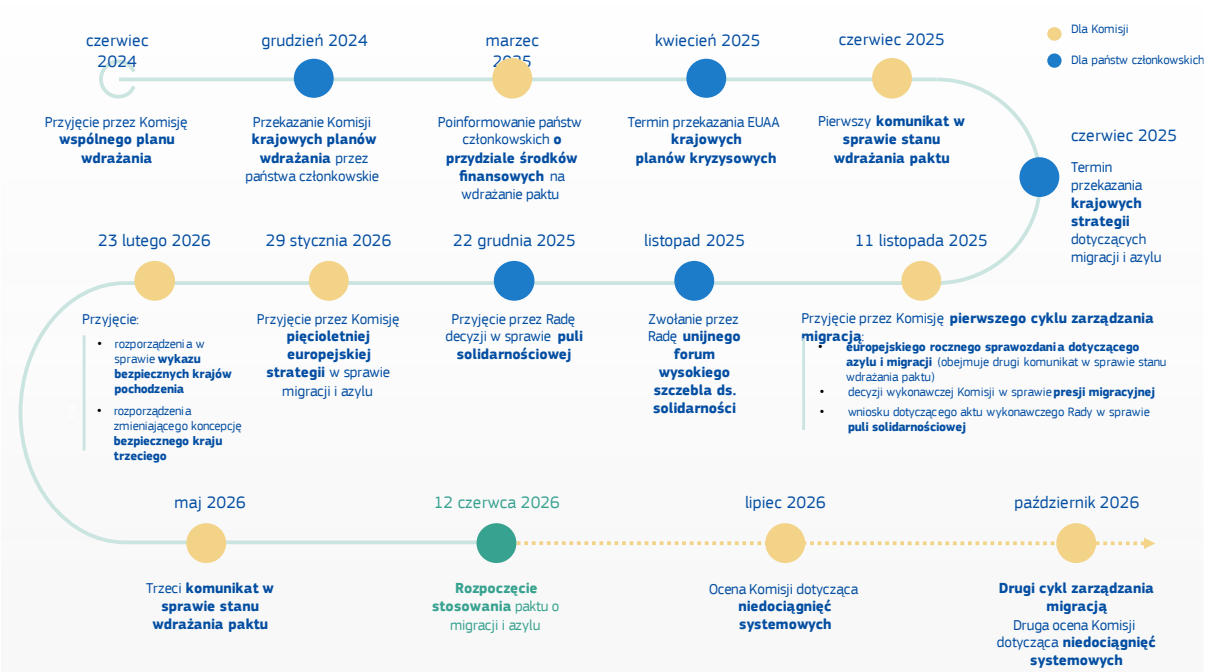
Równolegle z wdrażaniem paktu realizowane jest kompleksowe podejście do zarządzania azylem i migracją oraz podejmowane są nieprzerwane działania na rzecz dyplomacji migracyjnej w kontaktach z państwami trzecimi, co już teraz **przynosi dobre rezultaty**. W 2025 r. liczba przypadków nielegalnego przekroczenia granic zewnętrznych UE spadła o 26 % w porównaniu z 2024 r. Liczba osób wykrytych podczas próby nielegalnego przekroczenia granicy jest najniższa od 2021 r. Wszystko to jest wynikiem zmian polityki Unii i państw członkowskich, coraz większej zbieżności działań państw członkowskich oraz zacieśnienia współpracy z krajami partnerskimi położonymi wzdłuż głównych szlaków migracyjnych.

W oparciu o tę dynamikę w europejskiej strategii zarządzania azylem i migracją[10] określono **cele na nadchodzące lata**: zapobieganie nielegalnej migracji i rozbijanie modelu biznesowego przestępczych siatek przemytniczych, ochronę osób uciekających przed wojną i prześladowaniami przy jednoczesnym zapobieganiu nadużyciom systemu azylowego oraz zachęcanie talentów do przyjazdu do Unii, co pozwoli zwiększyć konkurencyjność naszej gospodarki. W dalszym ciągu priorytetem będzie zagwarantowanie stanowczego, sprawiedliwego i skutecznego systemu zarządzania azylem i migracją, opartego na pakcie i elastycznego pod względem dostosowywania do zmian geopolitycznych oraz reagowania na nie.

W tym celu Komisja **wzywa wszystkie państwa członkowskie do dalszego intensyfikowania działań na rzecz szybkiego wdrożenia paktu**. Ważne jest przy tym, aby państwa członkowskie współpracowały z władzami lokalnymi i regionalnymi, partnerami społecznymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i innymi zainteresowanymi stronami oraz angażowały je w ten proces, z wykorzystaniem wszystkich zasobów dostępnych na poziomie UE i krajowym. Komisja pozostaje w kontakcie z państwami członkowskimi, aby zlikwidować pozostałe luki, i jest gotowa nadal udzielać niezbędnego wsparcia.

Rozpoczęcie stosowania paktu jest ważnym krokiem. Nie oznacza jednak zakończenia procesu. Aby nowy europejski system zarządzania migracją sprawdził się w działaniu, **nasze nieprzerwane wysiłki nie mogą dobiec końca wraz z upływem czerwca**.

[10] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:52026DC0045.

2. REALIZACJA NA SZCZEBLU UNII

Oprócz europejskiej strategii zarządzania azylem i migracją w lutym przyjęto i wprowadzono w życie **kluczowe inicjatywy ustawodawcze**, które są częścią kompleksowego podejścia oraz których celem jest dopełnienie i dokończenie prac nad paktem.

Zmienione przepisy dotyczące bezpiecznych krajów trzecich[11] ułatwiają państwom członkowskim uznawanie wniosków o udzielenie azylu za niedopuszczalne, jeżeli wnioskodawcy mogliby uzyskać skuteczną ochronę w państwie trzecim, które jest dla nich bezpieczne i w którym rozpatrzono by ich wnioski o udzielenie ochrony. Powinno to przyczynić się do dalszego zmniejszenia presji na krajowe systemy azylowe i ograniczenia zachęt do nielegalnej migracji, przy jednoczesnym zachowaniu gwarancji prawnych i pełnym poszanowaniu praw podstawowych. Nowy **unijny wykaz bezpiecznych krajów pochodzenia**[12] promuje we wszystkich państwach członkowskich bardziej jednolite podejście do rozpatrywania wniosków, które są prawdopodobnie bezzasadne. Umożliwia to ich szybsze i skuteczniejsze rozpatrywanie w ramach procedur przyspieszonych lub granicznych.

W ostatnich miesiącach **Komisja nadal wspierała wysiłki państw członkowskich** na rzecz dostosowania krajowych ram prawnych. Koordynację zapewniono w szczególności za pośrednictwem Strategicznego Komitetu ds. Imigracji, Granic i Azylu (SCIFA) oraz w ramach dwustronnych dialogów Komisji z państwami członkowskimi. Głównym forum wdrażania puli solidarnościowej do czasu rozpoczęcia prac przez unijne forum szczebla technicznego ds. migracji w czerwcu 2026 r pozostaje platforma solidarności. Dotychczasowe komitety kontaktowe i grupy ekspertów nadal omawiały ramy prawne i przedstawiały dotyczące ich

[11] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2026/463 z dnia 24 lutego 2026 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2024/1348 w odniesieniu do stosowania koncepcji bezpiecznego kraju trzeciego.
[12] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2026/464 z dnia 24 lutego 2026 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2024/1348 w odniesieniu do ustanowienia wykazu bezpiecznych krajów pochodzenia na poziomie Unii https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=OJ:L_202600464.

wskazówki, często na wspólnych posiedzeniach różnych grup. Dzięki temu łatwiejsze było identyfikowanie synergii między instrumentami ustawodawczymi oraz zapobieganie powielaniu się działań.

Komisja regularnie wymienia informacje z **Parlamentem Europejskim**, w szczególności z Komisją Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (LIBE) oraz z grupą roboczą ds. azylu – wdrażania paktu / wspólnego europejskiego systemu azylowego.

Współpraca ze **społeczeństwem obywatelskim** odbywa się na różnych forach, w tym w ramach Europejskiego Forum Migracji, którego posiedzenie odbyło się w listopadzie 2025 r., oraz w ramach dwustronnych działań informacyjnych. Współpraca z sieciami **sądowymi** obejmuje współpracę z Europejską Siecią Rad Sądownictwa (ENCJ) w zakresie procedury granicznej, a jej celem jest wskazanie sposobów udzielenia krajowym organom wymiaru sprawiedliwości wsparcia we wdrażaniu zmian proceduralnych wprowadzonych paktem.

Agencje UE, w szczególności Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu (EUAA), eu-LISA, Frontex, Europol i Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA), nadal ściśle współpracują z Komisją i z państwami członkowskimi przy wspieraniu procesu reform. Przygotowanie wymaganych wytycznych, wzorów i materiałów szkoleniowych przebiega zgodnie z planem i ze wspólnym planem wdrażania. Ponadto agencje nadal udzielają państwom członkowskim, na ich wniosek, dostosowanego do potrzeb wsparcia, co pomaga reagować na nowe i zmieniające się wyzwania[13]. W następstwie pilotażowych działań monitorujących EUAA w Estonii i w Niderlandach, które przeprowadzono w ramach przygotowań do wdrożenia nowego mechanizmu monitorowania technicznego i operacyjnego stosowania dorobku prawnego w dziedzinie azylu we wszystkich państwach członkowskich, do czerwca 2026 r. zakończony zostanie przegląd metodyki monitorowania, a pierwsze trzy państwa członkowskie zostaną objęte monitorowaniem w drugiej połowie 2026 r.[14]

Komisja nadal udziela wsparcia państwom członkowskim za pośrednictwem **Instrumentu Wsparcia Technicznego**. Instrument wspiera osiem państw członkowskich[15] we wdrażaniu konkretnych reform określonych w ich krajowych planach wdrażania, we współpracy z Międzynarodowym Ośrodkiem Rozwoju Polityki Migracyjnej (ICMPD) i Międzynarodową Organizacją ds. Migracji (IOM). Niektóre z tych państw członkowskich uczestniczą również we wzajemnym uczeniu się w ramach społeczności praktyków. Wzajemne uczenie obejmuje na przykład warsztaty tematyczne i praktyczną wymianę doświadczeń[16], proces ten wspiera ICMPD, a także niektóre agencje UE – w postaci doraźnego udziału.

[13] Dalsze szczegółowe informacje dotyczące wsparcia agencji przedstawiono w odpowiednich sekcjach. Ponadto EUAA wspiera obecnie 12 państw członkowskich na podstawie wspólnych planów operacyjnych, Frontex prowadzi 36 wspólnych operacji z państwami członkowskimi i państwami sąsiadującymi, a eu-LISA kieruje gruntowną przebudową Eurodac.

[14] Słowacja, Malta i Bułgaria.

[15] Belgia, Czechy, Estonia, Irlandia, Grecja, Włochy, Rumunia i Słowacja.

[16] Państwa członkowskie wymieniają narzędzia, wzory, schematy działań i doświadczenia, aby wspólnie mierzyć się z wyzwaniami i sprzyjać zbliżaniu podejść. Tematyka obejmowała takie obszary jak rozporządzenie w sprawie kontroli przesiewowej, przeprowadzanie ocen podatności na zagrożenia oraz doradztwo prawne.

3. URUCHOMIENIE ELEMENTÓW SKŁADOWYCH – AKTUALIZACJA POSTĘPÓW

Przy wsparciu prac prowadzonych w komitetach kontaktowych Komisji, które nadal opracowują dalsze wytyczne i pomagają odpowiadać na pojawiające się wątpliwości i pytania, trwa **stopniowe przyjmowanie niezbędnych przepisów krajowych**. W co najmniej jedenastu państwach członkowskich trwają procedury parlamentarne w sprawie projektów przepisów[17], a większość pozostałych państw członkowskich jest na końcowym etapie przygotowywania niezbędnych wniosków[18]. Pięć państw członkowskich przyjęło już większość odpowiednich przepisów krajowych[19].

Na podstawie potrzeb wskazanych w krajowych planach wdrażania zakończono **strategiczne programowanie kwoty 3 mld EUR** przeznaczonej na wdrażanie paktu w 26 państwach członkowskich[20]. Proces ten umożliwił ocenę wyzwań, z którymi mierzą się państwa członkowskie, co pomogło maksymalnie zwiększyć wartość dodaną środków UE, uzupełniających dotychczasowe finansowanie unijne z krajowych programów i budżetów. Do kwietnia 2026 r. przyjęto większość powiązanych zmian programów[21], natomiast w odniesieniu do pozostałych zmian proces ten jest w toku[22].

Centralne wyzwania o charakterze ogólnym i kolejne kroki

Kluczowe znaczenie ma **zakończenie przez państwa członkowskie niezbędnych dostosowań prawnych**, a państwa, które nadal opracowują konieczne ramy legislacyjne, powinny pilnie przyspieszyć prace.

Komisja będzie monitorować **wykorzystanie zasobów UE** na potrzeby paktu, w tym podczas posiedzeń dotyczących przeglądu wykonania Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (FAMI) oraz Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (IZGW). W drugiej połowie 2026 r. Komisja i państwa członkowskie dokonają przeglądu ogólnych wyników programów na podstawie danych finansowych dotyczących absorpcji środków oraz danych operacyjnych dotyczących postępów w realizacji uzgodnionych celów. Część budżetu instrumentu tematycznego FAMI na lata 2026–2027 można uruchomić, aby zapewnić państwom członkowskim dalsze wsparcie na podstawie potrzeb wskazanych podczas stałej wymiany informacji na temat wdrażania paktu, z uwzględnieniem innych priorytetów. Zasoby UE należy wykorzystywać do rozwiązywania problemów w obszarach, które mają kluczowe znaczenie dla wdrażania paktu lub wymagają priorytetowego potraktowania w danym państwie członkowskim ze względu na możliwy wpływ na gotowość.

---

[17] Austria, Chorwacja, Dania, Estonia, Francja, Irlandia, Włochy, Luksemburg, Niderlandy, Finlandia i Rumunia.

[18] Belgia, Łotwa, Litwa, Hiszpania i Szwecja są na końcowym etapie opracowywania projektów środków albo już zakończyły nad nimi prace. Dania nie jest związana rozporządzeniem w sprawie procedury azylowej, jednak jej nowe ramy prawne będą obejmować możliwość uruchomienia azylowej procedury granicznej, jeżeli zajdzie taka potrzeba.

[19] Czechy, Cypr, Niemcy, Irlandia i Słowacja.

[20] Węgry nie wystąpiły jeszcze o przydzielone im środki związane z paktem.

[21] Austria, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Estonia, Finlandia, Francja (IZGW), Niemcy, Grecja, Włochy, Łotwa (FAMI), Litwa, Malta, Niderlandy, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Hiszpania i Szwecja.

[22] Cypr, Belgia, Luksemburg, Łotwa (IZGW), Polska, Dania (IZGW) i Francja (FAMI). Państwa stowarzyszone w ramach Schengen uczestniczą w specjalnym dialogu dotyczącym paktu strategicznego z myślą o przedłożeniu zmienionego programu do 12 czerwca 2026 r.

3.1. ELEMENT SKŁADOWY 1 – EURODAC

Sprawne funkcjonowanie Eurodac ma kluczowe znaczenie dla funkcjonowania paktu w praktyce. **Państwa członkowskie muszą nadal ściśle współpracować z Komisją i eu-LISA**, aby koordynować wdrażanie oraz, w razie potrzeby, bezzwłocznie występować o wytyczne i je otrzymywać.

Według stanu na połowę kwietnia 2026 r. jedenaście państw członkowskich zgłosiło pełne przygotowanie, by do czerwca rozpocząć pracę w nowym systemie Eurodac[23]. Szesnaście państw członkowskich zgłosiło, że nadal mierzy się z różnymi wyzwaniami, ale spodziewa się, że zdoła rozwiązać nierozstrzygnięte kwestie w terminie[24]. Główne wyzwania, z którymi mierzą się państwa członkowskie, dotyczą opóźnień w krajowych postępowaniach o udzielenie zamówienia, przy czym jedenaście państw członkowskich zadeklarowało, że będzie korzystać ze scentralizowanego rozwiązania opracowanego przez eu-LISA[25].

Postępuje kampania testowa nowego systemu, w której uczestniczą państwa członkowskie i eu-LISA. Zgodnie z oczekiwaniami wyniki testów wskazują obszary, w których konieczne są zmiany konfiguracji technicznych na poziomie krajowym. Usunięcie tych luk będzie wymagało skoordynowanych działań na poziomie krajowym przy wsparciu eu-LISA Aby sprostać tym wyzwaniom, eu-LISA regularnie udziela odpowiedzi na pytania wymagające odpowiedzi na piśmie; organizowane są spotkania z udziałem Komisji i innych zainteresowanych stron.

Państwa członkowskie zobowiązały się do osiągnięcia szeregu celów pośrednich dotyczących testowania zgodności technicznej wdrożenia, a także testowania procesów biznesowych. Na 62. posiedzeniu zarządu eu-LISA, które odbyło się 18 marca, stwierdzono, że wiele państw członkowskich ogólnie poczyniło znaczne postępy, a tym samym potwierdzono plan uruchomienia systemu w czerwcu 2026 r. Jednocześnie niektóre państwa członkowskie wciąż muszą zintensyfikować działania, ponieważ nie osiągnęły uzgodnionego etapu pośredniego testów przypadającego na 15 kwietnia. Według stanu na 24 kwietnia dziewiętnaście państw członkowskich zakończyło testy zgodności[26]. Pozostałe państwa członkowskie będą musiały szybko je ukończyć. Państwa stosujące hybrydowe podejście do wdrożenia[27] powinny skorzystać z wariantu awaryjnego, jeżeli problemy z wdrożeniem na poziomie krajowym będą się przedłużać. Jeżeli chodzi o testowanie procesów biznesowych, państwa członkowskie

[23] Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Grecja, Hiszpania, Malta, Rumunia, Słowenia i Szwecja.
[24] Austria, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Niemcy, Węgry, Irlandia, Włochy, Litwa, Łotwa, Luksemburg, Niderlandy, Polska, Portugalia i Słowacja.
[25] Scentralizowane rozwiązanie, które umożliwia państwom członkowskim wykonywanie operacji Eurodac za pośrednictwem interfejsu użytkownika sieciowego (WUI), jest rozwiązaniem awaryjnym dla państw członkowskich mających trudności z wdrożeniem krajowym.
[26] Austria, Belgia, Bułgaria, Cypr, Chorwacja, Czechy, Estonia, Finlandia, Irlandia, Włochy, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Niderlandy, Polska, Portugalia, Słowenia, Hiszpania i Szwecja.
[27] Państwa członkowskie mogą wdrożyć rozporządzenie Eurodac, dostosowując swoje systemy krajowe na podstawie dokumentu kontroli interfejsu Eurodac, co umożliwia zautomatyzowaną (międzysystemową) interakcję między systemem krajowym a centralnym systemem Eurodac, albo wykorzystując WUI opracowane przez eu-LISA, co pozwala użytkownikom końcowym wykonywać operacje za pośrednictwem samego interfejsu i ogranicza potrzebę wdrożenia na poziomie krajowym. Wdrożenie hybrydowe oznacza wykorzystanie interakcji między systemami do najbardziej wymagających operacji (np. przekazywania nowych zbiorów danych), oraz korzystanie z WUI przy mniej wymagających operacjach.

muszą jak najszybciej przedstawić wystarczające wyniki testów wszystkich krytycznych procesów biznesowych; dziewięć państw członkowskich, które jeszcze nie rozpoczęły tych testów, musi pilnie je przeprowadzić[28].

Przyjęto akt wykonawczy Komisji w sprawie statystyk międzysystemowych[29] oraz wszystkie, z wyjątkiem jednej, wymagane zmiany do aktów o charakterze nieustawodawczym, które Komisja ma przyjąć, aby wesprzeć ramy interoperacyjności między unijnymi systemami informacyjnymi[30]. Umożliwiają one również korzystanie z Eurodac przez europejski system informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS), gdy zacznie on funkcjonować z końcem 2026 r.

Agencja eu-LISA nadal realizuje swoje zadania w napiętym terminie. Dzięki jej pracom system centralny Eurodac jest obecnie gotowy do obsługi wszystkich wymaganych funkcji[31]. eu-LISA pomyślnie włączyła również Eurodac do ram interoperacyjności i połączyła system ze wspólnym repozytorium danych umożliwiających identyfikację, europejskim portalem wyszukiwania i wspólnym systemem porównywania danych biometrycznych.

Centralne wyzwania i kolejne kroki

W nadchodzących miesiącach główny nacisk należy położyć na testowanie Eurodac i szkolenie personelu. eu-LISA zorganizowała wiele specjalnych warsztatów poświęconych testowaniu i funkcjom internetowego interfejsu użytkownika. Europol i organy państw członkowskich, które mają prawo dostępu do Eurodac, powinny inwestować w odpowiednie szkolenia i odpowiednio przetestować swoje procedury operacyjne. Aby zagwarantować pomyślne rozpoczęcie działań operacyjnych, kluczowe znaczenie ma szybkie udzielenie zamówień na rozwiązania informatyczne i powiązany sprzęt (np. urządzeń Eurodac)[32].

Państwa członkowskie, które wybrały hybrydowe podejście do wdrożenia, ale są narażone na opóźnienia, muszą zapewnić gotowość operacyjną w oparciu o rozwiązanie centralne i przeprowadzić odpowiednie testy.

3.2. ELEMENT SKŁADOWY 2 – NOWY SYSTEM ZARZĄDZANIA PRZEPŁYWAMI MIGRACYJNYMI NA GRANICACH ZEWNĘTRZNYCH UNII

Od ostatniej aktualizacji liczba państw członkowskich, które już dysponują albo wkrótce będą dysponować zarówno ośrodkami recepcyjnymi, jak i zasobami kadrowymi niezbędnymi do

[28] Chorwacja, Dania, Francja, Węgry, Łotwa, Malta, Niderlandy, Portugalia i Słowacja.
[29] Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2026/533 z dnia 11 marca 2026 r. ustanawiająca zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1358 w odniesieniu do zawartości miesięcznych statystyk międzysystemowych z wykorzystaniem danych z systemu Eurodac, z wizowego systemu informacyjnego, z europejskiego systemu informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż, jak również z systemu wjazdu/wyjazdu, na podstawie art. 12 ust. 3 tego rozporządzenia.
[30] Ze względu na rozmowy dotyczące nowego harmonogramu wdrożenia zmienionego wizowego systemu informacyjnego (VIS) odroczono przyjęcie aktu ustanawiającego powiązanie między danymi VIS a danymi Eurodac.
[31] Ze względu na wymagający harmonogram Komisja i eu-LISA uzgodniły funkcje, które bezwzględnie muszą być dostępne w czerwcu. Pozostałe funkcje zostaną udostępnione do końca roku.
[32] Wśród państw członkowskich, w których trwają – przebiegając zasadniczo zgodnie z planem – postępowania o udzielenie zamówień związanych z Eurodac znajdują się: Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Dania, Niemcy, Irlandia, Litwa, Łotwa, Malta, Słowenia i Hiszpania. Francja i Słowacja zakończyły ten proces.

ustanowienia **odpowiednich zdolności na potrzeby procedur granicznych, wzrosła** do 15[33]; pozostałe 11 państw członkowskich[34] musi pilnie zintensyfikować działania, aby ustanowić i osiągnąć wymagane zdolności. Niektóre państwa członkowskie musiały określić rozwiązania tymczasowe na czas budowy nowych obiektów, takich jak ośrodki wielofunkcyjne[35]. Istniejące obiekty są remontowane, aby spełniały normy wymagane na podstawie paktu, a w niektórych państwach członkowskich wprowadzono rozwiązania zapobiegające ucieczkom[36]. Lokalizacje, w których państwa członkowskie prowadzą procedury graniczne, należało zgłosić Komisji do połowy kwietnia 2026 r.; do 4 maja 17 państw członkowskich poinformowało Komisję o takich lokalizacjach[37]. Aby uwzględnić nowe terminy przewidziane dla procedury granicznej, niektóre państwa członkowskie wprowadziły terminy dla sądów lub podjęły próby zwiększenia zdolności sądów, tak aby uniknąć zatorów na etapie odwoławczym. Środki te obejmują zwiększenie zasobów kadrowych i infrastruktury technicznej, w tym wprowadzenie rozwiązań na potrzeby zdalnych przesłuchań[38]. Inne działania przygotowawcze obejmują tworzenie lub aktualizację standardowych procedur operacyjnych i wytycznych, cyfryzację procedur i ustanawianie wspólnych systemów zarządzania sprawami[39].

Komisja aktualizuje projekt wytycznych dotyczących azylowych i powrotowych procedur granicznych na podstawie rozmów z ekspertami krajowymi, funkcjonariuszami straży granicznej, urzędnikami zajmującymi się sprawami azylu i pracownikami prowadzącymi sprawy powrotowe. W nowym poradniku praktycznym EUAA dotyczącym azylowej procedury granicznej, przyjętym przez zarząd EUAA w marcu 2026 r.[40], przedstawiono najważniejsze elementy praktyczne z punktu widzenia skutecznej procedury granicznej.

Większość państw członkowskich dokonuje postępów w ustanawianiu i organizowaniu obowiązkowych **kontroli przesiewowych**[41]. Około dwóch trzecich państw członkowskich zgłosiło właściwe organy ds. kontroli przesiewowej przed terminem przypadającym na 12 czerwca[42]. Wiele z nich już teraz szkoli personel albo kończy prace związane z zaplanowaniem szkoleń, często przy wsparciu EUAA, Fronteksu i IOM lub z wykorzystaniem ich

[33] Austria, Belgia, Chorwacja, Cypr, Czechy, Finlandia, Francja, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Malta, Niderlandy, Portugalia, Słowacja i Szwecja.
[34] Bułgaria, Estonia, Niemcy, Grecja, Węgry, Włochy, Łotwa, Polska, Rumunia i Słowenia.
[35] Np. między innymi Estonia, Łotwa.
[36] Np. Austria, Estonia, Łotwa, Litwa, Hiszpania i Włochy.
[37] Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Estonia, Finlandia, Francja, Niemcy, Włochy, Łotwa, Litwa, Malta, Niderlandy, Rumunia, Słowacja, Hiszpania i Szwecja.
[38] Chorwacja i Niderlandy wprowadziły nowe przepisy ustanawiające terminy dla organów wymiaru sprawiedliwości. Belgia i Chorwacja zainwestowały w zdolności, takie jak nowy personel lub infrastruktura techniczna. Włochy rekrutują dodatkowych pracowników do komisji azylowych i sądów. Francja wzmocniła zdolności sądów apelacyjnych rozpatrujących decyzje nakazujące powrót. Cypr jest w trakcie wzmacniania Sądu Administracyjnego ds. Ochrony Międzynarodowej przez przydzielenie czterech sędziów.
[39] Państwa członkowskie, które zaktualizowały wytyczne i procedury operacyjne: Austria, Chorwacja, Estonia, Francja, Litwa, Malta, Grecja, Włochy i Hiszpania. Państwa członkowskie, które podjęły działania na rzecz cyfryzacji procedur lub ustanowienia wspólnych systemów zarządzania sprawami: Austria, Belgia, Chorwacja, Czechy, Estonia, Francja, Włochy, Litwa, Malta, Słowenia, Hiszpania i Szwecja.
[40] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-asylum-border-procedure.
[41] Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Cypr, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Irlandia, Litwa, Malta, Niderlandy, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Łotwa, Hiszpania i Szwecja są na dobrej drodze do wdrożenia kontroli przesiewowej; Włochy są gotowe na przyjazdy drogą morską.
[42] Austria, Belgia, Bułgaria, Czechy, Dania, Finlandia, Islandia, Francja, Chorwacja, Łotwa, Litwa, Luksemburg, Malta, Niderlandy, Norwegia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Hiszpania i Szwajcaria.

materiałów[43]. Pilotaże kontroli przesiewowych, zorganizowane przy wsparciu Fronteksu, EUAA i Europolu, odbyły się na wyspie Lampedusa i na Sycylii, a także na lotnisku w Lizbonie i na granicy lądowej w Rumunii. Komisja nadal rozwija swoje wytyczne dotyczące wdrażania rozporządzenia w sprawie kontroli przesiewowej z myślą o przyszłej aktualizacji Praktycznego podręcznika dla straży granicznej. Moduły szkoleniowe dotyczące kontroli przesiewowej, opracowane przez EUAA i Frontex, udostępniono użytkownikom pod koniec września 2025 r. Obie agencje dostosowały treść swoich szkoleń, aby zapewnić zharmonizowane wdrażanie. Frontex opracował program szkoleniowy dla funkcjonariuszy straży granicznej, który można dostosować do sytuacji w poszczególnych krajach. EUAA opracowała moduł szkoleniowy „Wprowadzenie do kontroli przesiewowej w kontekście ochrony międzynarodowej", który jest dostępny od marca 2026 r.[44] Opracowany przez Frontex i EUAA zestaw narzędzi do kontroli przesiewowej[45] uzupełnia wytyczne Komisji, a w jego skład wchodzą wzory, materiały zawierające wskazówki oraz zasoby praktyczne. Po uwzględnieniu wniosków, jakie wyciągnięto z przeprowadzonych we Włoszech i w Rumunii testów w terenie, ukończono ostateczną wersję rezultatów prac nad zestawem narzędzi do kontroli przesiewowej i przekazano ją państwom członkowskim do wykorzystania; w wersji tej znalazła się m.in. operacyjna lista kontrolna dla lekarzy.

Centralne wyzwania i kolejne kroki

Państwa członkowskie muszą działać bez zwłoki, aby w pełni uruchomić kontrole przesiewowe i procedury graniczne. Dotyczy to w szczególności niektórych państw członkowskich[46], które muszą zapewnić **odpowiednie zdolności**. Niektóre państwa członkowskie korzystają z rozwiązań tymczasowych do czasu przygotowania nowo planowanych obiektów, ważne jest jednak, aby rozwiązania te spełniały normy określone w nowej dyrektywie w sprawie warunków przyjmowania i aby przewidywały odpowiednią liczbę personelu. Państwa członkowskie, które nie zgłosiły jeszcze Komisji miejsc, w których będą przeprowadzane procedury graniczne, muszą pilnie to uczynić[47].

Mając na uwadze zarządzanie procesem na granicach zewnętrznych, państwa członkowskie muszą dopilnować, aby osoby podlegające procedurze granicznej nie wjeżdżały na terytorium państw członkowskich, lecz pozostawały w wyznaczonych strefach. Pilotażowe ćwiczenia w zakresie kontroli przesiewowej wykazały trudności w zapobieganiu ucieczkom; prowadziło to do sytuacji, w których niemożliwe było skuteczne skierowanie do właściwej dalszej procedury. Państwa członkowskie muszą wyciągnąć wnioski z tych doświadczeń i **priorytetowo potraktować ustanowienie skutecznych środków zapobiegających ucieczkom i wtórnemu przemieszczaniu się**. Państwa członkowskie muszą wykorzystywać okres początkowego zatrzymania przez organy ścigania do przeprowadzenia kontroli przesiewowych, w szczególności kontroli tożsamości i bezpieczeństwa, oraz do

[43] Obejmuje to Austrię, Belgię, Francję, Niemcy, Hiszpanię, Finlandię, Włochy, Słowację i Czechy. W Bułgarii zakończono wszystkie szkolenia.
[44] Więcej informacji na temat modułu można znaleźć pod adresem: https://www.euaa.europa.eu/training-catalogue/introduction-screening-context-international-protection#section14332-1.
[45] Opracowany przez Frontex, EUAA i Komisję przy wsparciu Europolu i ekspertów z państw członkowskich.
[46] Węgry, Bułgaria, Niemcy, Grecja, Łotwa, Włochy, Hiszpania i Polska.
[47] Austria, Czechy, Grecja, Węgry, Luksemburg, Polska, Portugalia i Słowenia.

zarejestrowania w Eurodac. Ponadto, zgodnie z narzędziami prawnymi przewidzianymi w pakcie, państwa członkowskie mogą różnicować stosowanie ograniczeń przemieszczania się, zatrzymań i rozwiązań alternatywnych wobec zatrzymań, aby skutecznie zapobiegać ucieczkom, przy zapewnieniu proporcjonalności i poszanowania praw podstawowych, w tym kontroli, gdy jest ona konieczna. Ponadto, aby procedury graniczne funkcjonowały, swoją rolę odegrać będą musiały państwa trzecie, przestrzegając międzynarodowych zobowiązań do readmisji własnych obywateli. W ramach dyplomacji migracyjnej UE zwiększa zaangażowanie w relacje z odpowiednimi państwami trzecimi. Państwa członkowskie muszą zacieśnić współpracę w zakresie readmisji, tak aby migranci o nieuregulowanym statusie byli skutecznie odsyłani przed upływem terminu przewidzianego dla powrotowej procedury granicznej.

Kontrola przesiewowa i procedury graniczne opierają się na skutecznej współpracy różnych zainteresowanych stron. W ramach dalszych prac przygotowawczych należy skoncentrować się na stworzeniu warunków sprzyjających tej współpracy, w tym za pomocą formularzy elektronicznych i krajowych systemów zarządzania sprawami, co pozwoli uniknąć zatorów lub luk proceduralnych[48]. W niektórych państwach członkowskich należy jeszcze ukończyć prace nad rozwiązaniami dotyczącymi kontroli stanu zdrowia[49]. Ważne jest terminowe przekazywanie informacji na etapie kontroli przesiewowej, aby państwa członkowskie mogły w stosownych przypadkach stosować przepisy dotyczące niewypełniania obowiązków. Kontrola przesiewowa powinna obejmować wszystkie przyjazdy, nawet gdy liczba przybywających osób jest wysoka: w tym celu protokoły i wytyczne muszą być zwięzłe i koncentrować się na kluczowych aspektach, aby umożliwić szybkie prowadzenie procedur i uniknąć sytuacji, w których kontroli przesiewowej poddaje się tylko część przybywających osób. W miarę możliwości kontrole te należy przeprowadzać na etapie początkowego zatrzymania dokonanego przez organy ścigania, tak aby skutecznie zapobiegać ucieczkom bez konieczności podejmowania indywidualnych decyzji o zatrzymaniu lub ograniczeniu swobody przemieszczania się.

Komisja pozostaje w ścisłym kontakcie ze wszystkimi państwami członkowskimi, aby rozwiązać pozostałe problemy. Ponadto przy wsparciu EUAA i Fronteksu Komisja organizuje praktyczne warsztaty z udziałem państw członkowskich, których te problemy dotyczą w największym stopniu[50]. Warsztaty są dostosowane do specyficznego kontekstu każdego państwa członkowskiego z uwzględnieniem jego położenia geograficznego i sytuacji migracyjnej, różnych systemów przyjmowania oraz szerszego krajowego kontekstu instytucjonalnego. Warsztaty, w których uczestniczą wszystkie organy krajowe i kluczowe zainteresowane strony zaangażowane we wdrażanie paktu, w tym organy wymiaru sprawiedliwości, mają pomóc w stworzeniu sprawnego procesu, od kontroli przesiewowej przez azylową procedurę graniczną po powrotową procedurę graniczną; podczas warsztatów poruszane są wszystkie niezbędne aspekty techniczne i operacyjne, które należy wdrożyć. Aby uprościć koordynację, Komisja zwróciła się do państw członkowskich, aby do czerwca 2026 r.

[48] Wiążą się z tym różne wyzwania – od zapewnienia infrastruktury informatycznej i opracowania formularzy, przez rozwiązanie kwestii opieki nad małoletnimi bez opieki, po niewyznaczone jeszcze lokalizacje.
[49] Obejmuje to Estonię, Niemcy, Słowenię i Hiszpanię.
[50] Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Grecja, Hiszpania i Włochy.

wyznaczyły krajowe punkty kontaktowe ds. kontroli przesiewowej oraz krajowe organy ds. kontroli przesiewowej.

Od końca maja Eurostat będzie publikował na swojej stronie internetowej wykaz krajów o niskim wskaźniku uznawania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej (wynoszącym 20 % lub mniej), co stanowi jedną z podstaw obowiązkowej procedury granicznej. Właściwe organy państw członkowskich będą musiały regularnie sprawdzać ten wykaz, aby zapewnić jasność organom rozstrzygającym i zainteresowanym wnioskodawcom oraz przyczyniać się do jego jednolitego stosowania w całej Unii. W tym kontekście delegatury UE w odnośnych krajach będą również terminowo przekazywać informacje z terenu.

3.3. ELEMENT SKŁADOWY 3 – NOWE PODEJŚCIE DO PRZYJMOWANIA

Większość państw członkowskich przeprowadza częściowe reformy swoich systemów przyjmowania, aby dostosować je do nowych przepisów, natomiast w przypadku kilku państw członkowskich jest to element szeroko zakrojonej reformy systemowej[51]. Niektóre państwa członkowskie wskazują, że dysponują wystarczającymi zdolnościami przyjmowania[52], a wiele z nich buduje nowe obiekty lub odnawia bądź przebudowuje obiekty już istniejące[53]. W kilku państwach członkowskich trwają prace nad utworzeniem nowych ośrodków wielofunkcyjnych[54]; w tym celu w dalszym ciągu przydatne są modele i plany opracowane przez EUAA i Komisję[55].

Różne państwa członkowskie nadal pracują nad wprowadzeniem różnych rozwiązań w zakresie przyjmowania w zależności od grupy wnioskodawców. Rozwiązania te mogą być przydatne w zaspokajaniu potrzeb osób wymagających szczególnego traktowania[56] lub rodzin oraz w zapewnianiu specjalnych obiektów na potrzeby spraw dotyczących przekazań[57].

Rozwijanie integracji cyfrowej i łączności istniejących systemów zarządzania sprawami, usprawnianie przekazywania danych oraz ułatwianie właściwym organom dostępu do informacji nadal stanowią centralne obszary prac w niemal wszystkich państwach członkowskich, choć konkretna sytuacja i punkty wyjścia różnią się w poszczególnych przypadkach[58]. Wiele państw członkowskich prawdopodobnie będzie kontynuować projekty integracji systemów zarządzania sprawami po czerwcu 2026 r.

---

[51] Portugalia, Irlandia i Szwecja. Szwecja odchodzi od zakwaterowania prywatnego na rzecz ośrodków zbiorowych.
[52] Np. Czechy, Litwa, Francja, Finlandia, Hiszpania, Malta, Słowacja i Grecja kontynentalna.
[53] Np. Austria, Chorwacja, Czechy, Estonia, Włochy i Malta. Oczekuje się opóźnień w Bułgarii, na Cyprze, Łotwie, w Słowenii, Słowacji i Portugalii.
[54] Np. Austria, Chorwacja, Cypr, Estonia, Łotwa, Litwa, Luksemburg, Portugalia, Rumunia i Słowacja.
[55] EUAA stosuje te plany w kontekście wsparcia dla Rumunii.
[56] Np. Cypr, Włochy, Malta, Słowenia i Szwecja.
[57] Np. Belgia, Cypr, Niemcy, Niderlandy, Słowenia i Szwecja.
[58] Prace nad systemami informatycznymi związanymi z przyjmowaniem trwają m.in. w Belgii, Bułgarii, Chorwacji, na Litwie, w Finlandii, we Francji, Włoszech, na Malcie, Słowacji, w Słowenii i w Hiszpanii. W Finlandii istnieje zaawansowany system, jednak ze względu na brak ekspertów w dziedzinie IT konieczne jest ustalenie priorytetów zadań. Słowenia nie zakończy wszystkich prac do czerwca 2026 r. Inne państwa, takie jak Hiszpania, wskazują na znaczne postępy. Estonia przeprowadzi integrację systemów informatycznych po czerwcu w ramach innego projektu, a do czerwca zapewni wdrożenie wszystkich niezbędnych powiązań międzysystemowych.

W ramach komitetu kontaktowego ds. przyjmowania trwają prace, które koncentrują się na transpozycji dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania z 2024 r. oraz na przejściu z obecnie obowiązującej dyrektywy na dyrektywę przekształconą. Obejmuje to również przepisy dotyczące stosowania ograniczeń swobody przemieszczania się, zatrzymania i alternatyw dla zatrzymania, które zostaną szczegółowo opisane w odrębnych wytycznych. Przed upływem czerwcowego terminu transpozycji dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania jedno państwo członkowskie zgłosiło już pełną transpozycję[59]. Na podstawie prac prowadzonych w sieci przyjmowania EUAA w grudniu 2025 r. EUAA opublikowała praktyczny przewodnik dotyczący zarządzania ośrodkiem recepcyjnym[60]. Obejmuje on swoim zakresem kluczowe elementy związane z zarządzaniem ośrodkami recepcyjnymi i ich organizacją, ze szczególnym uwzględnieniem początkowego etapu przyjmowania oraz związku z aspektami proceduralnymi. Podkreślono w nim także istotną rolę dostępu do środków na rzecz wczesnej integracji na etapie przyjmowania. co tworzy podstawy dla późniejszej skutecznej integracji w społeczeństwie przyjmującym. Obejmuje to elementy dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania: dostęp do kursów językowych, edukacji obywatelskiej i szkolenia zawodowego, dostęp do rynku pracy, a także procedury uznawania kwalifikacji. W marcu 2026 r. EUAA przyjęła zaktualizowane „Standardy operacyjne i wskaźniki dotyczące przyjmowania, w tym aspekty związane z podatnością na zagrożenia”[61]. Dokument ten koncentruje się na dzieciach i na podatności na zagrożenia.

Centralne wyzwania i kolejne kroki

Państwa członkowskie muszą wyeliminować luki, które mogłyby prowadzić do opóźnień w procedurach, stworzyć nowe zdolności tam, gdzie jest to potrzebne, lub zapewnić odpowiednią jakość warunków w obiektach, z uwzględnieniem szczególnych potrzeb i podatności na zagrożenia, zwłaszcza w przypadku dzieci, w tym małoletnich bez opieki. W razie potrzeby należy wprowadzić środki przejściowe, aby zagwarantować wystarczające zdolności. Działania są szczególnie potrzebne w tych państwach członkowskich, które nie mają jasnych planów ustanowienia odpowiednich zdolności przyjmowania albo niedawno ograniczyły te zdolności[62]. W wymienionych przypadkach odpowiednie państwa członkowskie muszą w szczególności zapewnić zgodność wszelkich takich środków z ogólną potrzebą stosownego przygotowania systemów azylowych i przyjmowania.

EUAA prowadzi działania informacyjne, aby promować narzędzia, wytyczne i szkolenia, oraz nadal będzie organizować warsztaty tematyczne i programy wymiany dla państw

[59] Czechy.
[60] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-management-reception-centre-arrival.
[61] W wytycznych zaktualizowano i skonsolidowano następujące elementy: Wytyczne dotyczące warunków przyjmowania: standardy operacyjne i wskaźniki (2016); wytyczne dotyczące warunków przyjmowania dzieci bez opieki: standardy operacyjne i wskaźniki (2018); https://www.euaa.europa.eu/publications/guidance-reception-operational-standards-and-indicators; https://www.euaa.europa.eu/publications/guidance-vulnerability-operational-standards-and-indicators.
[62] Problemy związane z przyjmowaniem, zwłaszcza w odniesieniu do małoletnich bez opieki, utrzymują się na Cyprze, w Belgii, Niderlandach i Grecji. Hiszpania zmniejsza zdolności w związku ze spadkiem liczby przybywających osób. W 2025 r. Francja zreorganizowała swój system przyjmowania, ograniczając zdolności w zakresie świadczeń rzeczowych i zapewniając świadczenie pieniężne wnioskodawcom, którym nie przyznano zakwaterowania w formie rzeczowej (państwa członkowskie mogą zapewniać materialne warunki przyjmowania w formie świadczeń rzeczowych albo środków pieniężnych lub bonów).

członkowskich. Na wniosek Komisji EUAA opracuje wytyczne dotyczące modeli przyjmowania.

Większość państw członkowskich musi jeszcze dokonać transpozycji dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania i do 12 czerwca przekazać Komisji odpowiednio: odnośny tekst wraz z dokumentem wyjaśniającym. Komisja zachęca wszystkie państwa członkowskie do wskazania odpowiedzialnych organów i jak najszybszego przekazania tych informacji, co ułatwi wymianę informacji na temat wdrażania.

Dokładne i kompletne dane dotyczące przyjmowania mają zasadnicze znaczenie dla oceny sytuacji w tym obszarze. Państwa członkowskie są zobowiązane do przedstawienia podstawowych wskaźników dotyczących przyjmowania na potrzeby kolejnego europejskiego rocznego sprawozdania dotyczącego azylu i migracji. Od 2027 r. państwa członkowskie będą przekazywać EUAA dane dotyczące pełnego zestawu wskaźników dotyczących przyjmowania. Państwa członkowskie będą musiały dalej usprawniać sprawozdawczość i zwiększać szczegółowość danych, aby zapewnić porównywalne i kompletne statystyki.

3.4. ELEMENT SKŁADOWY 4 – SPRAWIEDLIWE, SKUTECZNE I SPÓJNE PROCEDURY AZYLOWE

Nowo przyjęty unijny wykaz bezpiecznych krajów pochodzenia umożliwia państwom członkowskim wcześniejsze wdrożenie niektórych elementów rozporządzenia, w szczególności stosowanie wskaźnika przyznawania azylu wynoszącego 20 % (lub mniej) jako podstawy procedury przyspieszonej oraz wskazywanie bezpiecznych krajów pochodzenia i bezpiecznych państw trzecich z wyjątkami dotyczącymi określonych części terytorium państwa członkowskiego lub jasno określonych kategorii osób.

Różne państwa członkowskie podejmują działania w celu rozwiązania problemu istniejących zaległości i usprawnienia zarządzania sprawami. Obejmuje to tworzenie specjalnych zespołów, zatrudnianie dodatkowego personelu, reformowanie procesów z pomocą cyfryzacji i zintegrowanych systemów zarządzania sprawami oraz harmonizowanie procesów działań i procedur stosowanych przez różne zainteresowane strony[63]. Niektóre państwa członkowskie korzystają również ze wsparcia EUAA, na przykład w celu wspólnego opracowywania procedur, składania wniosków o oddelegowanie lub szkolenia, lub uzyskiwania wsparcia operacyjnego[64]. Wiele państw członkowskich nadal współpracuje z wymiarem sprawiedliwości i wprowadza konkretne środki, aby dostosować krajowe procedury sądowe do wymogów paktu, wzmocnić skuteczność systemów sądowych i zwiększyć zdolność w zakresie rozpatrywania odwołań[65].

EUAA pracuje nad kilkoma produktami, które pomogą państwom członkowskim we wdrażaniu nowych procedur azylowych. 25 listopada 2025 r. opublikowano normy operacyjne i wskaźniki EUAA dotyczące procedury azylowej[66], aby wspierać państwa członkowskie

[63] Obecnie reformy te trwają w takich państwach członkowskich jak Austria, Belgia, Chorwacja, Cypr, Estonia, Finlandia, Niemcy, Irlandia, Włochy, Luksemburg, Malta, Portugalia i Hiszpania.
[64] Np. Belgia, Bułgaria, Cypr, Niemcy, Grecja, Irlandia, Włochy, Litwa i Portugalia.
[65] Austria, Belgia, Chorwacja, Cypr, Czechy, Irlandia, Włochy, Litwa, Luksemburg, Finlandia, Estonia, Portugalia, Słowenia, Łotwa i Hiszpania.
[66] https://www.euaa.europa.eu/publications/operational-standards-indicators-asylum-procedure.

w zapewnianiu sprawiedliwych i skutecznych procedur azylowych oraz wzmacniać wspólny europejski system azylowy na poziomie operacyjnym. EUAA nadal aktywnie współpracuje z członkami sądów i trybunałów w odniesieniu do różnych zagadnień[67].

Centralne wyzwania i kolejne kroki

Należy utrzymać, a w niektórych przypadkach zintensyfikować konkretne działania, aby **wyeliminować istniejące zaległości** i zapobiec powstawaniu nowych[68]. Państwa członkowskie muszą między innymi niezwłocznie przedsięwziąć środki takie jak procesy rekrutacji – zarówno tymczasowej, jak i stałej – oraz przeprowadzić niezbędne szkolenia, ewentualnie we współpracy z EUAA, które zaznajomią pracowników z nowymi ramami[69]. Równolegle z wyeliminowaniem zaległości państwa członkowskie powinny również wzmacniać zdolności wymiaru sprawiedliwości. Ze względu na ryzyko przeciążenia systemów sądowych i niedoborów kadrowych, które mogą wynikać z krótszych terminów przewidzianych w nowych procedurach, administracje krajowe muszą zapewnić skuteczną koordynację między odpowiednimi służbami.

W ramach prac przygotowawczych państwa członkowskie muszą również zastosować niezbędne środki i, w stosownych przypadkach, wprowadzić zmiany legislacyjne, aby zapewnić skuteczny dostęp do procedur azylowych, przy stałym poszanowaniu zasady *non-refoulement*.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie procedury azylowej państwa członkowskie są zobowiązane do dnia 12 czerwca 2026 r. powiadomić Komisję o innych odpowiednich organach krajowych, niezależnie od organu rozstrzygającego, odpowiedzialnych za przyjmowanie wniosków, a także o wyznaczonym właściwym organie odpowiedzialnym za rejestrowanie wniosków. Muszą one również wyznaczyć krajowy punkt kontaktowy do celów zarówno tego rozporządzenia, jak i rozporządzenia w sprawie kwalifikowania, oraz przekazać Komisji jego dane kontaktowe. Komisja przekaże następnie te informacje pozostałym państwom członkowskim.

3.5. ELEMENT SKŁADOWY 5 – SKUTECZNIEJSZE I SPRAWIEDLIWSZE PROCEDURY POWROTU

Równolegle z negocjacjami w sprawie proponowanego rozporządzenia w sprawie powrotów Komisja i państwa członkowskie określają praktyczne i operacyjne środki służące zwiększeniu skuteczności powrotów. Prawie wszystkie państwa członkowskie dostosowały swoje ramy lub praktyki, aby wydawanie decyzji nakazujących powrót było ściśle powiązane z odmownymi decyzjami azylowymi zgodnie z rozporządzeniem w sprawie procedury azylowej. Państwa członkowskie wprowadzają dalsze środki w ramach szerzej zakrojonych wspólnych działań na

[67] https://www.euaa.europa.eu/sites/default/files/2025-11/2026_Courts_Tribunals_Schedule_Activities_EN.pdf.
[68] Państwa członkowskie, które nadal mierzą się z wyzwaniami, to Belgia, Chorwacja, Cypr, Finlandia, Niemcy, Grecja, Irlandia, Włochy, Luksemburg, Malta, Niderlandy, Portugalia i Hiszpania.
[69] EUAA nadal aktualizuje swoje moduły szkoleniowe i opracowuje nowe. Zaktualizowano lub opracowano dotychczas 26 modułów szkoleniowych, dzięki czemu europejski program szkoleń dla pracowników służb azylowych został dostosowany do paktu.

rzecz uproszczenia i usprawnienia procesów administracyjnych[70]. Państwa członkowskie podjęły działania w celu modernizacji swoich krajowych systemów zarządzania sprawami dotyczącymi powrotów: dotychczas, przy wsparciu Fronteksu, 22 państwa członkowskie[71] wdrożyły rozwiązania informatyczne w celu zarządzania sprawami dotyczącymi powrotów po przeprowadzeniu analizy luk względem modelowego systemu informatycznego (model RECAMAS).

Przy wsparciu koordynatora ds. powrotów państwa członkowskie i Frontex kontynuują ukierunkowane działania w zakresie powrotów oraz koordynację środków operacyjnych służących zwiększeniu liczby powrotów do wspólnych priorytetowych państw trzecich. Jeżeli chodzi o powrotową procedurę graniczną, państwa członkowskie, w których liczba spraw w procedurze granicznej jest najwyższa, prawdopodobnie będą odsyłać obywateli państw trzecich do grupy państw trzecich o szczególnym znaczeniu dla danego państwa członkowskiego. Skoordynowane środki powinny obejmować rozmieszczenie urzędników łącznikowych w tych państwach trzecich, intensywniejsze wykorzystanie dobrowolnych powrotów, wspólne operacje powrotowe oraz narzędzia służące identyfikacji.

Frontex, we współpracy z państwami członkowskimi i innymi zainteresowanymi stronami, zgromadził dobre praktyki w zakresie skutecznej identyfikacji i dokumentowania obywateli państw trzecich na potrzeby powrotów. Dobre praktyki, w których wyraźnie uwzględniono krótkie terminy i ograniczenia operacyjne wprowadzone w ramach powrotowej procedury granicznej, zostaną udostępnione państwom członkowskim w drugim kwartale 2026 r.

Liczba powrotów wspieranych przez Frontex nadal rośnie; w 2025 r. stanowiły one prawie połowę wszystkich powrotów z Unii. Działania oddelegowanych funkcjonariuszy stałej służby, takich jak specjaliści ds. powrotów, funkcjonariusze Fronteksu ds. eskorty powrotów i wsparcia oraz obserwatorzy praw podstawowych, nadal wspierają procesy powrotu w państwach członkowskich. Oprócz standardowego oddelegowywania personelu Agencja planuje rozmieszczać w państwach członkowskich zespoły składające się zarówno z funkcjonariuszy ds. eskorty powrotowej i wsparcia powrotów, jak i specjalistów ds. powrotów. Umożliwiłoby to bardziej skoordynowane wspieranie powrotowej procedury granicznej i sprawniejsze działanie.

W pierwszej połowie 2025 r. wszystkie państwa członkowskie nadal aktywnie korzystały z unijnego programu reintegracji Fronteksu, który obecnie zapewnia pomoc w reintegracji w około 40 krajach pochodzenia. W odpowiedzi na wnioski państw członkowskich Frontex nadal zapewnia państwom członkowskim ukierunkowane wsparcie w budowaniu zdolności, aby ujednolicić doradztwo w zakresie powrotów i reintegracji, w drodze regularnych szkoleń i szkoleń dla trenerów wewnętrznych.

[70] Działania te obejmują Austrię, Włochy, Rumunię, Słowenię, Cypr (nowy ośrodek wspomaganych dobrowolnych powrotów dla osób wymagających szczególnego traktowania), Bułgarię i Czechy (wspomagane dobrowolne powroty); jeśli chodzi o biura ds. powrotów – Bułgarię i Szwecję. Polska planuje nową strategię powrotów i ponowne wzmożenie działań na rzecz powrotów.

[71] Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Estonia, Finlandia, Grecja, Węgry, Włochy, Łotwa, Litwa, Luksemburg, Malta, Niderlandy, Norwegia, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowenia i Szwajcaria.

W kontaktach z państwami trzecimi, a także przy okazji takich wydarzeń jak spotkania w ramach regionalnych procesów migracyjnych, Komisja przedstawiała partnerom skutki powrotowej procedury granicznej oraz znaczenie, jakie poprawa ogólnej współpracy ma z punktu widzenia efektywności procedur i przestrzegania terminów. Główne elementy przedstawiono również podczas konferencji ambasadorów UE w 2026 r.

Centralne wyzwania i kolejne kroki

Aby zwiększyć skuteczność procedur i usprawnić ich przebieg, Parlament Europejski i Rada powinny szybko osiągnąć porozumienie odnośnie do proponowanego rozporządzenia w sprawie powrotów. Ponadto w tym roku Komisja przedstawi wniosek dotyczący cyfryzacji zarządzania sprawami w obszarze powrotów, readmisji i reintegracji.

Państwa członkowskie powinny w większym stopniu korzystać z obecnych możliwości wsparcia oferowanego przez Frontex w zakresie powrotów: obecnie zaledwie trzy państwa członkowskie wykorzystują ponad 60 % tego rodzaju wsparcia. Komisja i Frontex współpracują z państwami członkowskimi w celu określenia potrzeb operacyjnych i znalezienia praktycznych rozwiązań w zakresie wdrażania powrotowej procedury granicznej, między innymi organizując specjalne warsztaty. Frontex będzie nadal dostosowywać wsparcie dla państw członkowskich na podstawie wyników swojego corocznego badania.

Powroty i readmisja pozostają kluczowymi elementami kompleksowego podejścia do współpracy z państwami trzecimi w dziedzinie migracji. Doświadczenie pokazuje, że realizowanie obowiązku readmisji własnych obywateli w sposób uporządkowany, zgodnie z jasnymi i uzgodnionymi zasadami, sprzyja regularnemu dialogowi. W kierunku tym zmierza niedawno parafowana przez strony umowa o readmisji między UE a Nigerią, zapewniając uporządkowane ramy współpracy. Ma to zasadnicze znaczenie dla rozwiązywania konkretnych problemów i wskazywania rozwiązań opartych na politycznej woli współpracy. Sprawna współpraca w zakresie readmisji z państwami trzecimi, których obywatele są objęci powrotową procedurą graniczną, jest podstawowym warunkiem wstępnym funkcjonowania nowych obowiązkowych procedur granicznych w praktyce. W tym kontekście zasadnicze znaczenie ma również zapewnienie koordynacji między delegaturami UE a ambasadami państw członkowskich, tak aby dysponowały one odpowiednimi informacjami i zdolnością do działania w państwach trzecich oraz aby powroty i readmisja mogły zostać uwzględnione w szerszym zakresie interesów UE wobec danego państwa trzeciego.

3.6. ELEMENT SKŁADOWY 6 – SKUTECZNY SYSTEM ODPOWIEDZIALNOŚCI

Sprawne funkcjonowanie obowiązujących przepisów dublińskich i nowych przepisów ustanowionych w rozporządzeniu w sprawie zarządzania azylem i migracją ma zasadnicze znaczenie dla paktu. Przepisy dotyczące wdrożenia nowego systemu odpowiedzialności przyjęto w październiku 2025 r.[72] Kilka państw członkowskich wzmacnia zdolności swoich jednostek dublińskich, rekrutując nowych pracowników lub dokonując przesunięć

[72] Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2025/2055 z dnia 2 października 2025 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1351 w odniesieniu do zarządzania azylem i migracją oraz uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 1560/2003.

wewnętrznych[73]. Państwa członkowskie podejmują również inne działania. Należą do nich reorganizacja wewnętrzna, usprawnienie systemów informatycznych i systemów zarządzania sprawami, nowe wytyczne i szkolenia, doprecyzowanie procedur dotyczących grup szczególnie wrażliwych i rodzin, tworzenie nowych specjalnych obiektów dla osób podlegających przekazaniu oraz zwiększanie środków towarzyszących, takich jak usługi doradcze[74].

W nowym dokumencie EUAA pt. „Normy operacyjne i wskaźniki dotyczące rozporządzenia w sprawie zarządzania azylem i migracją", przyjętym w marcu 2026 r.[75] i opracowanym wspólnie z państwami członkowskimi, dokonano pełnego przeglądu i aktualizacji obowiązujących norm i wskaźników dotyczących rozporządzenia Dublin III[76]. Normy i wskaźniki zapewniają państwom członkowskim wsparcie i wskazówki w zakresie wdrażania rozporządzenia w sprawie zarządzania azylem i migracją, ze szczególnym uwzględnieniem mechanizmu ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, co pomaga zapewnić sprawiedliwe i efektywne procedury oraz wzmocnić wspólny europejski system azylowy. Aby uzupełnić te wytyczne, EUAA pracuje nad nowymi zaleceniami dotyczącymi praktycznych rozwiązań, w tym organizacji przekazań, koordynacji między odpowiednimi zainteresowanymi stronami, zapobiegania ucieczkom oraz zapewnienia poszanowania praw podstawowych przez cały czas trwania procedury.

Centralne wyzwania i kolejne kroki

Aby zapewnić stabilne przejście z obecnego systemu dublińskiego na nowe zasady odpowiedzialności, należy zwrócić szczególną uwagę na współpracę operacyjną między państwami członkowskimi. Państwa członkowskie powinny aktywnie angażować się w ułatwianie przekazań oraz współpracować w kwestiach praktycznych i logistycznych. Państwa członkowskie miały obowiązek zgłosić wyznaczone lokalizacje na potrzeby przekazań odpowiedzialności do 12 kwietnia 2026 r.[77] Ma to zasadnicze znaczenie dla przejścia na nowy system odpowiedzialności. Chociaż reformy są w toku, w niektórych państwach członkowskich nadal występują niedobory kadrowe, które należy uzupełnić[78].

Komisja prowadzi ścisły dialog z państwami członkowskimi, aby zapewnić warunki umożliwiające dokonywanie przekazań do wszystkich państw członkowskich zgodnie

[73] Austria (przesunięcia wewnętrzne), Belgia, Chorwacja, Estonia, Grecja, Malta, Portugalia i Słowenia.
[74] Na przykład reorganizacja wewnętrzna w Chorwacji i w Irlandii; usprawnienie systemów informatycznych i systemów zarządzania sprawami w Belgii, Bułgarii, na Cyprze, w Czechach, Danii, Francji, Finlandii, Irlandii i we Włoszech; nowe wytyczne, w tym dotyczące grup szczególnie wrażliwych i rodzin w Austrii, Czechach, Francji i Irlandii; dodatkowe szkolenia w Austrii, Czechach, Francji, Irlandii, Portugalii i Szwecji; utworzenie specjalnych obiektów do zakwaterowania osób na potrzeby przekazań odpowiedzialności w Belgii, Finlandii, Niemczech i Słowenii, a także wzmocnione doradztwo służące ograniczeniu ryzyka ucieczki, jak na przykład w Belgii.
[75] https://www.euaa.europa.eu/publications/operational-standards-indicators-asylum-migration-management-regulation.
[76] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (przekształcenie).
[77] Wszystkie państwa członkowskie z wyjątkiem Węgier zgłosiły już do EUAA wyznaczone lokalizacje.
[78] Chorwacja, Grecja, Włochy, Portugalia i Rumunia.

z nowymi zasadami od dnia, w którym rozpocznie się ich stosowanie. Do 12 lipca, a następnie ponownie do 15 października, Komisja oceni, czy nie znaleziono sposobów zaradzania obecnym praktykom w zakresie obowiązujących zasad przekazań, a tym samym czy nie stanowią one niedociągnięć systemowych, które mogłyby mieć poważne negatywne konsekwencje dla funkcjonowania rozporządzenia w sprawie zarządzania azylem i migracją.

Komisja ukończy prace nad aktami delegowanymi planowanymi na podstawie rozporządzenia w sprawie zarządzania azylem i migracją, aby ułatwić stosowanie przepisów dotyczących małoletnich bez opieki i osób zależnych, w tym ustalanie odpowiedzialności na podstawie tych kryteriów. Trwa modernizacja DubliNet na podstawie dokumentu koncepcyjnego opracowanego przez eu-LISA i Komisję oraz uzgodnionego przez państwa członkowskie w czerwcu 2024 r. eu-LISA opracowuje również techniczne i operacyjne szczegóły komunikacji między państwami członkowskimi za pośrednictwem DubliNet.

3.7. ELEMENT SKŁADOWY 7 – SOLIDARNOŚĆ, KTÓRA SPRAWDZA SIĘ W DZIAŁANIU

W listopadzie 2025 r. rozpoczęto pierwszy roczny cykl zarządzania migracją wraz z przyjęciem europejskiego rocznego sprawozdania dotyczącego azylu i migracji, w którym oceniono sytuację migracyjną w Unii i w państwach członkowskich w okresie od lipca 2024 r. do czerwca 2025 r. oraz wskazano potencjalne tendencje i zmiany na kolejny rok[79]. Na podstawie ustaleń zawartych w tym sprawozdaniu Komisja przyjęła decyzję wykonawczą[80] określającą państwa członkowskie znajdujące się pod presją migracyjną (Cypr, Grecja, Włochy i Hiszpania), narażone na ryzyko presji migracyjnej (Belgia, Bułgaria, Estonia, Niemcy, Irlandia, Francja, Chorwacja, Łotwa, Litwa, Niderlandy, Polska i Finlandia) oraz stojące w obliczu znaczącej sytuacji migracyjnej (Bułgaria, Czechy, Estonia, Chorwacja, Austria i Polska). W następstwie wniosku Komisji dotyczącego aktu wykonawczego Rady ustanawiającego pulę solidarnościową Rada zwołała unijne forum wysokiego szczebla ds. solidarności, na którym państwa członkowskie zobowiązały się do wniesienia wkładów solidarnościowych[81]. 19 grudnia 2025 r. Rada przyjęła decyzję wykonawczą w sprawie ustanowienia puli solidarnościowej na 2026 r., określającą odnośną liczbę 21 000 relokacji lub inne formy wsparcia solidarnościowego lub 420 mln EUR wkładów finansowych[82]. Koordynator UE ds. solidarności przygotowuje obecnie operacyjne uruchomienie puli w ramach platformy solidarności[83].

Nowy praktyczny przewodnik EUAA dotyczący mechanizmu solidarności, przyjęty w marcu 2026 r.[84], zawiera wytyczne dla organów krajowych dotyczące praktycznego wdrożenia mechanizmu solidarnościowego, zwłaszcza w zakresie relokacji. Druga część będzie poświęcona kompensacji odpowiedzialności.

---

[79] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:52025DC0795.
[80] Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2025/2323 z dnia 11 listopada 2025 r. na podstawie art. 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1351.
[81] Zobowiązały się do tego wszystkie państwa członkowskie z wyjątkiem Węgier i Słowacji.
[82] Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2025/2642 z dnia 19 grudnia 2025 r. w sprawie ustanowienia rocznej puli solidarnościowej na 2026 r.
[83] Posiedzenie platformy solidarnościowej odbyło się 23 marca 2026 r., aby przygotować uruchomienie puli solidarnościowej na 2026 r. po rozpoczęciu stosowania paktu.
[84] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-solidarity-mechanism-part-i.

Centralne wyzwania i kolejne kroki

Prace nad wdrożeniem pierwszej puli solidarnościowej postępują sprawnie, a między Komisją a wszystkimi państwami członkowskimi trwa wymiana informacji. Po rozpoczęciu pełnego stosowania paktu w czerwcu zwołane zostanie unijne forum szczebla technicznego ds. migracji, aby kontynuować uruchamianie mechanizmu solidarności na podstawie wniosku koordynatora ds. solidarności, który to wniosek dotyczy zrównoważonego i sprawiedliwego podziału puli między państwa członkowskie będące beneficjentami. W ramach przygotowań obecnie odbywają się pogłębione wymiany ze wszystkimi państwami członkowskimi na platformie solidarnościowej oraz na szczeblu dwustronnym – zarówno z państwami członkowskimi będącymi beneficjentami, jak i z państwami wnoszącymi wkład. Ponadto Komisja będzie kontynuować prace nad zapewnieniem, aby wszystkie państwa członkowskie wnosiły wkład do puli solidarnościowej. Dla wdrożenia puli solidarnościowej kluczowe znaczenie w dalszym ciągu ma to, aby w państwach członkowskich będących beneficjentami nie występowały niedociągnięcia systemowe dotyczące zasad odpowiedzialności na podstawie rozporządzenia w sprawie zarządzania azylem i migracją, które mogłyby mieć poważne negatywne konsekwencje dla funkcjonowania systemu. W razie wykrycia takich niedociągnięć państwa członkowskie wnoszące wkład nie będą zobowiązane do realizacji swoich zobowiązań.

Po rozpoczęciu pierwszego rocznego cyklu zarządzania migracją jakość i kompletność danych uległy poprawie. Konieczne są jednak dalsze prace na potrzeby kolejnego cyklu[85]. Państwa członkowskie powinny zapewnić sprawne przekazywanie danych i informacji ilościowych i jakościowych odpowiednim organom UE, w szczególności EUAA, Fronteksowi i Eurostatowi, jak określono w rozporządzeniu w sprawie zarządzania azylem i migracją. Trwające prace nad ustanowieniem nowego modelu przepływu danych powinny zaowocować jednym zestawem oficjalnych statystyk europejskich dotyczących ochrony międzynarodowej[86]. Pozwoliłoby to Komisji na dalszą poprawę jakości i kompleksowego charakteru jej oceny przy określaniu sytuacji migracyjnej w państwach członkowskich.

3.8. ELEMENT SKŁADOWY 8 – GOTOWOŚĆ I PLANOWANIE KRYZYSOWE

Ostatnie wydarzenia geopolityczne, takie jak te związane z Bliskim Wschodem, dodatkowo uwypuklają znaczenie, jakie mają gotowość i planowanie kryzysowe. Jak wskazali przywódcy w konkluzjach Rady Europejskiej z marca 2026 r.[87], UE jest gotowa w pełni uruchomić swoje narzędzia dyplomatyczne, prawne, operacyjne i finansowe, aby zapobiegać niekontrolowanym

[85] Na podstawie pierwszego rocznego sprawozdania stwierdzono, że w kilku państwach członkowskich utrzymywały się znaczne luki w danych, w szczególności w obszarach powrotów, decyzji w sprawie odwołań od decyzji azylowych, systemów przyjmowania, małoletnich bez opieki i nielegalnego pobytu. Niekompletne lub brakujące dane w odniesieniu do co najmniej jednego wskaźnika zgłosiły Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Estonia, Finlandia, Francja, Niemcy, Węgry, Irlandia, Włochy, Łotwa, Luksemburg, Portugalia, Rumunia i Hiszpania.

[86] Realizowany jest wspólny projekt EUAA-EUROSTAT mający na celu usprawnienie wymiany statystyk dotyczących ochrony międzynarodowej. Podpisanie porozumienia roboczego między tymi dwoma podmiotami ma nastąpić do połowy 2026 r., a nowy przepływ danych będzie miał zastosowanie od miesiąca referencyjnego lipca 2025 r.

[87] https://www.consilium.europa.eu/media/lwhk3itd/en-20260319-european-council-conclusions.pdf.

ruchom migracyjnym do UE i chronić bezpieczeństwo w Europie. Komisja i właściwe agencje UE ściśle monitorują rozwój sytuacji i możliwe skutki dla przepływów migracyjnych, w tym przez wczesne ostrzeganie, prognozowanie i modelowanie scenariuszy, aby zapewnić orientację sytuacyjną i wspierać terminowe i skoordynowane reagowanie tam, gdzie jest to potrzebne. Komisja wraz z EUAA i Fronteksem prowadzi z państwami członkowskimi specjalne wymiany w celu omówienia możliwych scenariuszy i planowania kryzysowego na granicach zewnętrznych[88] oraz w obszarach azylu i przyjmowania w przypadku zwiększonych przepływów migracyjnych, a także w celu wskazania obszarów, w których mogą być konieczne dodatkowe działania na rzecz zwiększenia gotowości.

Wszystkie państwa członkowskie z wyjątkiem jednego[89] przedłożyły dotychczas EUAA swoje krajowe plany kryzysowe. Większość tych planów odzwierciedla podstawowe elementy wzoru opracowanego przez EUAA; różnią się one jednak pod względem poziomu kompletności odnośnie do azylu, przyjmowania i małoletnich bez opieki[90]. W następstwie poprzedniego przeglądu stanu wdrażania paktu niektóre państwa członkowskie rozpoczęły już przegląd lub uzupełnianie swoich planów kryzysowych[91]. Kilka państw członkowskich[92] zgłosiło również niedawne lub planowane ćwiczenia testowe i symulacyjne dotyczące różnych planów kryzysowych.

Centralne wyzwania i kolejne kroki

Ogólnie rzecz biorąc, poziom gotowości w Unii i w państwach członkowskich poprawia się dzięki wdrażaniu nowych przepisów zawartych w pakcie. Komisja i EUAA nadal współpracują z państwami członkowskimi w celu określenia dobrych praktyk oraz tych obszarów w planach, które należy wzmocnić, w tym w ramach planu gotowości do reagowania w obszarze migracji i na wypadek kryzysu migracyjnego. Poprawy i większej jasności wymagają w szczególności takie obszary jak procedury azylowe oraz wyznaczanie przedstawicieli małoletnich bez opieki i liczba spraw prowadzonych przez takich przedstawicieli. Ponadto w niektórych przypadkach nie jest jasne, czy środki gotowości (np. przygotowania logistyczne i przygotowania w zakresie zamówień publicznych, gromadzenie zapasów, szkolenia lub rezerwowe zdolności przyjmowania) zostały już wprowadzone albo zaplanowane. Określenie mierzalnych progów i wskaźników dla różnych scenariuszy i środków reagowania zwiększyłoby skuteczność planów kryzysowych. Na ich solidny charakter wpływ miałyby również dobrze określone procedury uruchamiania i przeglądu.

[88] Frontex zaktualizował Podręcznik planowania kryzysowego na potrzeby zarządzania granicami i powrotów, który jest praktycznym punktem odniesienia mającym pomóc w uruchamianiu, testowaniu i dopracowywaniu krajowych planów kryzysowych na wypadek dużego napływu migrantów i innych kryzysów na granicach zewnętrznych UE.
[89] Węgry.
[90] Np. Hiszpania, Estonia, Francja, Łotwa, Niderlandy i Austria. W ramach dialogów Komisji z państwami członkowskimi niektóre z tych państw członkowskich, a także Polska, wskazały, że są na etapie przeglądu i uzupełniania swoich planów kryzysowych lub że planują takie działania. Inne państwa członkowskie wskazały, że ze względu na trwające przygotowania ustawodawcze i administracyjne do rozpoczęcia stosowania paktu nie planuje się jeszcze przeglądów planów kryzysowych albo przewiduje się je dopiero na późniejszym etapie, choć w razie potrzeby możliwe byłoby wdrożenie środków.
[91] Np. Niderlandy i Estonia.
[92] Np. Malta, Portugalia, Hiszpania, Francja i Włochy zgłosiły niedawne lub planowane ćwiczenia związane ze odpowiednimi planami kryzysowymi.

Komisja zwraca się do państw członkowskich o dopilnowanie, aby ich plany zostały, w razie potrzeby, uzupełnione, udoskonalone lub zaktualizowane, przyjęte i zgłoszone EUAA po dokonaniu przeglądu. Ponadto zachęca się państwa członkowskie do zapewnienia odpowiednich środków budowania zdolności oraz zaplanowania działań służących przetestowaniu planów kryzysowych (np. symulacji, ćwiczeń symulacyjnych lub innych mechanizmów testów warunków skrajnych). Państwa członkowskie będą również musiały powiadomić Komisję i EUAA o uruchomieniu planu kryzysowego z dniem 12 czerwca 2026 r. albo wcześniej, jeżeli dane państwo członkowskie dokonało transpozycji dyrektywy w sprawie warunków przyjmowania i rozpoczęło jej stosowanie przed tą datą[93].

EUAA zapewnia państwom członkowskim, na ich wniosek, wsparcie techniczne w drodze ustrukturyzowanych informacji zwrotnych i ukierunkowanych działań. Dotychczas informacje zwrotne na temat krajowych planów kryzysowych przekazano dziewięciu państwom członkowskim[94]. EUAA rozpoczęła opracowywanie praktycznego przewodnika dotyczącego metodyki planowania kryzysowego przy wsparciu i wkładzie Komisji, państw członkowskich i Fronteksu; prace nad nim mają się zakończyć w 2027 r.. Praktyczny przewodnik ma zapewnić państwom członkowskim uporządkowane, praktyczne i operacyjne wytyczne wspierające przegląd krajowych planów kryzysowych. Planowanie kryzysowe w zakresie przyjmowania i azylu będzie oceniane w ramach regularnego wieloletniego programu monitorowania EUAA. Monitorowanie na pełną skalę rozpocznie się w czerwcu 2026 r. po przyjęciu zmienionej metodyki monitorowania, przy czym w pierwszym roku monitorowaniem zostaną objęte trzy państwa członkowskie – Słowacja, Malta i Bułgaria – a w kolejnych latach będzie to średnio pięć państw członkowskich.

3.9. ELEMENT SKŁADOWY 9 - NOWE ZABEZPIECZENIA DLA OSÓB UBIEGAJĄCYCH SIĘ O OCHRONĘ MIĘDZYNARODOWĄ I OSÓB WYMAGAJĄCYCH SZCZEGÓLNEGO TRAKTOWANIA ORAZ ŚCIŚLEJSZE MONITOROWANIE PRAW PODSTAWOWYCH

Trwają prace nad ustaleniami w zakresie doradztwa prawnego i monitorowania praw podstawowych. Niemal wszystkie państwa członkowskie są bliskie ukończenia ustaleń, które mają zapewnić bezpłatne doradztwo prawne na administracyjnym etapie procedury, choć jedna trzecia państw członkowskich musi jeszcze sfinalizować niezbędne zmiany legislacyjne[95]. Pod względem operacyjnym większość państw członkowskich postanowiła współpracować z różnymi partnerami zewnętrznymi, niezależnymi agencjami lub prawnikami, stowarzyszeniami pomocy prawnej lub organizacjami pozarządowymi[96], czy to dalej stosując

[93] W dniu 30 lipca 2025 r. państwom członkowskim przekazano wspólne wskazówki dotyczące sposobu powiadamiania Komisji i EUAA o uruchomieniu i zakończeniu planu w przypadkach przewidzianych w dyrektywie w sprawie warunków przyjmowania.
[94] Według stanu na 27 marca informacje zwrotne przekazano Austrii, Cyprowi, Litwie, Estonii, Niderlandom, Malcie, Luksemburgowi, Polsce i Szwecji.
[95] Obejmuje to Austrię, Bułgarię, Cypr, Grecję, Hiszpanię, Łotwę, Maltę, Niderlandy, Słowenię, Szwecję i Włochy.
[96] Belgia (organizacje pozarządowe i Urząd Imigracyjny), Bułgaria (Krajowe Biuro Pomocy Prawnej), Chorwacja (organizacje pozarządowe), Czechy (kancelaria prawna), Francja (organizacje pozarządowe), Irlandia (rada ds. pomocy prawnej), Włochy (UNHCR), Litwa (pomoc gwarantowana przez państwo), Luksemburg, Polska (organizacje pozarządowe), Portugalia (stowarzyszenie prawników), Rumunia (organizacje

obowiązujące ustalenia czy też wprowadzając nowe. Poza paroma wyjątkami wszystkie państwa członkowskie finalizują również swoje ustalenia dotyczące mechanizmu monitorowania praw podstawowych w procedurach granicznych, często z krajowymi rzecznikami praw obywatelskich[97].

Zgodnie ze swoimi wcześniejszymi wytycznymi[98] FRA opracowała praktyczne narzędzie monitorowania określające wspólną metodykę mechanizmów monitorowania. W kwietniu 2026 r. FRA przeprowadziła w szeregu państw członkowskich warsztaty informacyjne dla personelu monitorującego[99] i opublikowała sprawozdanie[100] zawierające wnioski z prac operacyjnych FRA w Grecji i we Włoszech, aby wesprzeć wdrażanie paktu zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej. EUAA ukończyła i wydała praktyczny przewodnik dotyczący bezpłatnego doradztwa prawnego na administracyjnym etapie procedury azylowej[101].

Jeżeli chodzi o dzieci, państwa członkowskie koncentrują się na zapewnieniu odpowiednich warunków przyjmowania i przeglądzie procedur oceny wieku, aby dostosować te procedury do nowych przepisów wprowadzonych rozporządzeniem w sprawie procedury azylowej, w szczególności do obowiązku stosowania podejścia multidyscyplinarnego z udziałem zespołów wykwalifikowanych specjalistów[102]. Przepisy szczegółowe i konkretne zabezpieczenia dotyczące dzieci, w tym małoletnich bez opieki, zostały ostatnio omówione na dorocznym posiedzeniu specjalnej grupy ekspertów w listopadzie 2025 r. oraz na forum Grupy Roboczej ds. Azylu w marcu 2026 r. Moduł szkoleniowy EUAA dotyczący dzieci w procedurze azylowej został zmieniony w październiku 2025 r. Praktyczny przewodnik dotyczący oceny wieku[103] zawiera kompleksowe wytyczne mające na celu wsparcie organów i specjalistów zaangażowanych w ocenę wieku w przypadku wątpliwości co do deklarowanego wieku. W marcu 2026 r. EUAA opublikowała również sprawozdanie na temat praktyk w zakresie oceny wieku[104]. W sprawozdaniu tym przedstawiono praktyki, metody, zabezpieczenia i role w zakresie oceny wieku w UE+ w 2025 r., ujęto także planowane lub

pozarządowe), Słowacja (organizacje pozarządowe), Austria (BBU – organ rządowy niezależny od agencji ds. azylu), Słowenia (w przygotowaniu przetarg publiczny na personel zewnętrzny świadczący pomoc prawną), Szwecja (organizacje pozarządowe), Estonia (trwające postępowanie o udzielenie zamówienia) oraz Łotwa. Niemcy, Finlandia, Malta i Niderlandy opierają się na ustaleniach wewnętrznych w organach administracji rządowej odpowiedzialnych również za procedury.

[97] Austria, Bułgaria, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Francja (wraz z *Contrôleur général des lieux de privation de liberté*), Finlandia, Łotwa, Litwa, Luksemburg, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia i Hiszpania. Inne państwa członkowskie wybrały odmienne rozwiązania: Irlandia (główny inspektor ds. azylu i procedur granicznych), Niemcy (*Nationale Stelle zur Verhütung von Folter* & *Deutsches Institut fuer Menschenrechte*), Niderlandy (Instytut Praw Człowieka i Inspekcja Niderlandzka) oraz Chorwacja (rządowe biuro ds. praw człowieka). Belgia, Grecja, Węgry, Włochy, Malta i Szwecja nie sfinalizowały jeszcze ustaleń.

[98] https://fra.europa.eu/en/publication/2024/border-rights-monitoring.

[99] Estonia, Finlandia, Łotwa, Litwa, Polska i Rumunia. W Rumunii praktyczne narzędzie monitorowania przetestowano podczas ćwiczenia symulacyjnego w zakresie kontroli przesiewowej.

[100] https://fra.europa.eu/en/publication/2026/operationalising-pact-migration-and-asylum-hotspot.

[101] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-free-legal-counselling.

[102] Niewiele państw członkowskich wprowadziło multidyscyplinarną procedurę: Austria, Francja, Niemcy, Chorwacja, Litwa, Włochy, Norwegia, Portugalia i Szwecja.

[103] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-age-assessment-0.

[104] EUAA: Age Assessment Practices in EU+ Countries [Praktyki w zakresie oceny wieku w państwach UE+], https://www.euaa.europa.eu/publications/age-assessment-practices-eu-countries-0.

trwające dostosowania w związku z wdrażaniem paktu oraz wskazano tendencje i obiecujące praktyki. W marcu zarząd EUAA przyjął Praktyczny przewodnik dotyczący najlepszego interesu dziecka[105]. FRA aktualizuje podręcznik z 2014 r. dotyczący dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej[106].

Aby zidentyfikować podatność na zagrożenia, w listopadzie 2025 r. EUAA zaktualizowała moduły szkoleniowe dotyczące ofiar przemocy ze względu na płeć, a w lutym 2026 r. – dotyczące wnioskodawców o zróżnicowanej orientacji seksualnej, tożsamości i ekspresji płciowej oraz cechach płciowych. Nowy zestaw narzędzi kontroli przesiewowej zawiera również załącznik dotyczący przeprowadzania wstępnych kontroli służących identyfikacji osób wymagających szczególnego traktowania, w odniesieniu do którego udostępniono szkolenie dostosowane do potrzeb[107]. W odniesieniu do powrotów Frontex, we współpracy z innymi zainteresowanymi stronami, opracowuje aplikację mobilną dotyczącą pracy z grupami szczególnie wrażliwymi, obejmującą również kontrolę służącą identyfikacji osób wymagających szczególnego traktowania.

Centralne wyzwania i kolejne kroki

Państwa członkowskie, które nie przyjęły jeszcze ustaleń dotyczących zapewnienia bezpłatnego doradztwa prawnego na etapie administracyjnym procedury[108] lub mechanizmu monitorowania przestrzegania praw podstawowych w procedurze granicznej[109], powinny uczynić to jak najszybciej. Wszystkie państwa członkowskie powinny rozwiązać wszelkie nierozstrzygnięte kwestie dotyczące zapewnienia odpowiedniego finansowania, personelu i szkoleń oraz określić jasny podział odpowiedzialności i rozliczalności (w przypadku, gdy rola ta jest podzielona między kilka podmiotów, należy wyznaczyć jeden podmiot wiodący). W następstwie wytycznych z grudnia 2024 r. dotyczących ustanowienia mechanizmu FRA przygotowuje obecnie wytyczne metodyczne, aby wesprzeć prace przyszłych obserwatorów.

Państwa członkowskie powinny zintensyfikować działania na rzecz wzmocnienia systemu opieki, aby zapewnić terminowe wyznaczanie przedstawicieli małoletnich bez opieki, odpowiednią liczbę przedstawicieli dostępnych do wyznaczenia, poszanowanie praw dziecka, w tym dostęp do edukacji i opieki zdrowotnej, oraz zabezpieczenia dla dzieci w kontekście przyjmowania, procedur granicznych i zatrzymania. W przypadku wielu systemów poszczególnych państw członkowskich wymaga to nawiązania kontaktu z różnymi podmiotami i organami, takimi jak służby odpowiedzialne za ochronę dzieci. Podobnie państwa członkowskie muszą przyspieszyć przygotowania, aby zapewnić możliwość stosowania multidyscyplinarnego podejścia do oceny wieku, także na granicach.

[105] https://www.euaa.europa.eu/publications/practical-guide-best-interests-child, EUAA: Practical guide on the best interests of the child in the framework of international protection [Praktyczny przewodnik dotyczący najlepszego interesu dziecka w ramach ochrony międzynarodowej].
[106] Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej: Guardianship for children deprived of parental care [Opieka nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej], https://fra.europa.eu/en/publication/2014/guardianship-children-deprived-parental-care.
[107] Szkolenie EUAA: „Vulnerability in the Pact on Migration and Asylum" [Osoby wymagające szczególnego traktowania w pakcie o migracji i azylu], https://www.euaa.europa.eu/training-catalogue/vulnerability-pact-migration-and-asylum.
[108] Cypr, Grecja, Węgry, Estonia, Łotwa i Włochy.
[109] Belgia, Węgry, Włochy i Malta.

3.10. ELEMENT SKŁADOWY 10 – PRZESIEDLENIA, WŁĄCZENIE SPOŁECZNE I INTEGRACJA

W dwuletnim unijnym planie przesiedleń i przyjmowania ze względów humanitarnych na lata 2026–2027, przyjętym przez Radę w dniu 18 grudnia 2025 r.[110], określono pierwszy dwuletni cykl skoordynowanych działań Unii w zakresie przesiedleń i przyjmowania ze względów humanitarnych. Na podstawie dobrowolnych zobowiązań dziewięciu państw członkowskich w planie przewidziano 10 430 bezpiecznych i legalnych dróg migracji dla osób potrzebujących ochrony międzynarodowej w okresie dwóch lat, a także zacieśnienie współpracy z kluczowymi państwami trzecimi przyjmującymi osoby przesiedlone. Plan, przygotowany w porozumieniu z Komitetem Wysokiego Szczebla ds. Przesiedleń i Przyjmowania ze Względów Humanitarnych, z uwzględnieniem wkładów państw członkowskich oraz globalnej oceny potrzeb UNHCR, wszedł w życie w dniu 11 stycznia 2026 r. Aby wesprzeć realizację planu, EUAA zakończyła prace nad aktualizacją modułów szkoleniowych dotyczących uzupełniających dróg migracji i etapu selekcji w kontekście przesiedleń i przyjmowania ze względów humanitarnych.

Ustanowienie legalnych dróg migracji z państwami trzecimi przyczynia się również do skutecznego zarządzania migracją i integracji migrantów. W strategii wizowej[111] i w zaleceniu w sprawie przyciągania talentów na potrzeby innowacji[112] ze stycznia 2026 r. określono nowe ramy polityki wizowej i przedstawiono zalecenia, które mają zwiększyć atrakcyjność Unii dla wysoko wykwalifikowanych specjalistów, studentów, naukowców i innowacyjnych przedsiębiorców, a tym samym wspierać konkurencyjność Unii w kontekście globalnym. Komisja uruchomiła również platformę przyciągania talentów na rzecz innowacji, której pierwsze posiedzenie odbyło się w marcu 2026 r., a drugie przewidziano na czerwiec 2026 r.

W krajowych planach wdrażania kilka państw członkowskich zasygnalizowało potrzebę większych inwestycji w dalsze środki integracyjne lub dodatkowego wsparcia tych środków, w tym integracji językowej i obywatelskiej, oraz wspierania integracji na rynku pracy przez ułatwianie uznawania kwalifikacji i walidacji umiejętności. Prace te trwają, a różne państwa członkowskie analizują i oceniają dalsze potrzeby oraz wdrażają reformy[113]. Od listopada 2025 r. kolejne państwo członkowskie przyjęło szerszą strategię integracji[114]. Niektóre państwa członkowskie koncentrują działania na konkretnych aspektach integracji, takich jak kursy językowe lub szkolenia obywatelskie, lub opracowują narzędzia informatyczne dotyczące integracji[115]. Na posiedzeniu europejskiej sieci integracji w grudniu 2025 r. skoncentrowano się na wyzwaniach i dobrych praktykach w zakresie zapewniania migrantom,

[110] Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2025/2628 z dnia 18 grudnia 2025 r. w sprawie unijnego planu przesiedleń i przyjmowania ze względów humanitarnych (2026–2027).
[111] Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie strategii UE w zakresie polityki wizowej, COM(2026) 43 final.
[112] Zalecenie Komisji (UE) 2026/311 z dnia 29 stycznia 2026 r. w sprawie przyciągania talentów na potrzeby innowacji.
[113] Austria, Belgia, Estonia, Czechy i Łotwa pracują nad dostosowaniem obecnych systemów i dodaniem nowych komponentów. Portugalia przeprowadza reformę systemową.
[114] Cypr. Według stanu na marzec 2026 r. wszystkie państwa członkowskie z wyjątkiem Węgier i Rumunii przyjęły strategie integracji migrantów na szczeblu krajowym lub regionalnym. Włochy przygotowują obecnie aktualizację krajowego planu integracji.
[115] Np. Czechy i Estonia.

którzy napotykają liczne bariery w integracji na rynku pracy (np. wnioskodawcom i beneficjentom ochrony międzynarodowej, migrantkom znajdującym się w trudnej sytuacji), szybkiego i trwałego dostępu do zatrudnienia oraz szkoleń związanych z zatrudnieniem.

Centralne wyzwania i kolejne kroki

Obecnie najważniejsze jest wdrożenie unijnego planu przesiedleń i przyjmowania ze względów humanitarnych na lata 2026–2027. Komisja jest gotowa wspierać państwa członkowskie w tych działaniach. Po lecie 2026 r. zwołane zostanie posiedzenie Komitetu Wysokiego Szczebla ds. Przesiedleń i Przyjmowania ze Względów Humanitarnych w celu wymiany poglądów z państwami członkowskimi i odpowiednimi zainteresowanymi stronami na temat wdrażania unijnego planu.

Środki wsparcia integracji w państwach członkowskich nadal znacznie różnią się pod względem kompleksowości i jakości. Kilka państw członkowskich musi zintensyfikować działania na rzecz wypełnienia luk w dostępie do bezpłatnych środków integracyjnych[116], w tym kursów językowych i kursów kształtujących świadomość obywatelską, które nie są jeszcze dostępne we wszystkich państwach członkowskich; do wsparcia integracji na rynku pracy, w tym szkoleń związanych z zatrudnieniem usług oferowanych przez urzędy pracy oraz do procedur uznawania kwalifikacji i potwierdzania umiejętności. Należy odejść od sporadycznych działań opartych na projektach na rzecz strukturalnego wsparcia integracji[117] oraz realizować zobowiązania w drodze konkretnych działań[118]. Aby zwiększyć skuteczność udzielanego wsparcia, państwa członkowskie powinny wspierać płynne przejście od środków na rzecz wczesnej integracji osób ubiegających się o ochronę międzynarodową do środków dla beneficjentów. Powinny one również wprowadzać środki dostosowane do szczególnych potrzeb i usuwać przeszkody napotykane przez kobiety i dzieci lub określone grupy, np. osoby z potrzebami związanymi ze zdrowiem psychicznym[119]. Komisja jest gotowa dalej udzielać państwom członkowskim wskazówek dotyczących jak najlepszego wykorzystania unijnych funduszy na integrację, takich jak FAMI, Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w tym w drodze wymiany dobrych praktyk[120].

4. PODSUMOWANIE

W okresie przejściowym, poprzedzającym pełne rozpoczęcie stosowania paktu w czerwcu, państwa członkowskie, instytucje i agencje UE oraz inne zainteresowane strony poczyniły znaczące postępy. Nadal istnieją jednak wyzwania, co jest nieuniknione w przypadku zadania o takiej skali i złożoności, angażującego wielu uczestników zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i zewnętrznym. Na obecnym etapie państwa członkowskie muszą przyspieszyć reformy krajowe i priorytetowo potraktować ustanowienie nowych procedur oraz infrastruktury niezbędnych do funkcjonowania paktu. W czerwcu gotowe muszą być w szczególności nowy Eurodac, kontrola przesiewowa i obowiązkowe procedury graniczne,

[116] Np. Bułgaria, Chorwacja, Rumunia, Słowacja i Polska.
[117] Np. Chorwacja, Grecja, Węgry, Słowacja i Rumunia.
[118] Np. Bułgaria.
[119] Zob. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025SC0162.
[120] Może to się odbywać za pośrednictwem wspólnoty praktyków EFS+ w zakresie integracji migrantów. https://socialinnovationplus.eu/cop/migrant-integration/.

środki służące stosowaniu nowych zasad odpowiedzialności oraz niezbędne dostosowania do przepisów krajowych. Należy ponadto wyeliminować pozostałe luki. Komisja i agencje UE podtrzymują swoje zobowiązanie do udzielenia państwom członkowskim wsparcia w pomyślnym i terminowym wdrożeniu nowych ram.

Aby zapewnić równowagę między solidarnością a sprawiedliwym podziałem odpowiedzialności określonym w pakcie, Komisja pracuje również nad zrównoważonym podziałem puli solidarnościowej i jej uruchomieniem jak najszybciej po rozpoczęciu pełnego stosowania paktu. Skuteczne funkcjonowanie mechanizmu solidarności jest niezbędne do funkcjonowania paktu. Wszystkie państwa członkowskie muszą wnieść wkład w mechanizm solidarności zgodnie z obowiązkami określonymi w rozporządzeniu w sprawie zarządzania azylem i migracją, a Komisja podejmie niezbędne działania, aby zapewnić przestrzeganie tych obowiązków przez wszystkie państwa członkowskie. Ponadto w lipcu, a następnie ponownie w październiku, Komisja oceni, czy nadal funkcjonują obecne praktyki dotyczące obowiązujących zasad przekazań, a tym samym czy stanowią one niedociągnięcia systemowe, które mogłyby mieć poważne negatywne konsekwencje dla funkcjonowania rozporządzenia w sprawie zarządzania azylem i migracją.

Od czerwca państwa członkowskie, Komisja i agencje UE będą nadal wspólnie pracować nad dopilnowaniem, aby wszystkie elementy nowego europejskiego systemu migracyjnego zostały wdrożone i funkcjonowały w sposób skuteczny. W październiku 2026 r. Komisja rozpocznie drugi roczny cykl zarządzania migracją, obejmujący roczne sprawozdanie dotyczące azylu i migracji, w którym przedstawi kompleksowy przegląd sytuacji azylowej i migracyjnej w UE oraz ocenę sytuacji migracyjnej, w jakiej znajdują się państwa członkowskie.